

GAZDASÁGI LAPOK

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

Alapította KORIZMOS LÁSZLÓ
1849-ben.

VEZÉRELV: Hozzunk mezőgazdaságunkba helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre 20 kor.
Fél évre 10 „
Negyed évre 5 „

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czímzendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vess fel.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos árban fogadtatnak el.

Az e lapokban foglalt czikkekről minden utánnomási jog fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TELEFON: József 40-66.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. — Ix.	178
Egyveleg a vetésről. — Szücs János	178
Jövedelmező gazdálkodás a homoktalajon. — Tóth Lajos	178
A Hanna-árpa és a dr. Proskovetz Manó lovag. — Dr. Rodiczky Jenő	179
A sűrűn és ritkán vetett csalamádé összetételéről, táplálási-értékeiről és hozamáról. — Dr. Zaitsohek Arthur	180
Kérdések és feleletek	162
Kérdések: Tárcsázás tavaszi szántás előtt. H. G. — Lóbabtermelés. K. A. — A gyümölcsfák nemesítésének az ideje. B. P. — A hamisított cukor felismerése. S. J.-né.	
Feleletek: Hogyan tisztítsam meg a tönkös földemet. F. — Luczornának és herének együttes vetése az árpával. Schuster Béla. — Szücs János. — Levél-sodródás ellen. B. G. F.	
Aprók	182
Hírek	182

SZEMLE.

(Időprognózis. — A tömegsztrájk veszedelme elmúlt. — Agrárius vámközpont. — Miképen fest a dohánytermelés?)

Időprognózis: enyhébb, elvéve csapadék. Szerdára enyhe időre ébredtünk, ugylátszik tartós lesz, ha a jó Ég akarja. Jó is a gazdasági munkákra, mert a tavasziak kulturideje a földben nagyon megrövidül. Hogy ez mit jelent, mindenki tudja. Rossz termést! Hát a szegény ősziéből mi lesz? Hótakaró nélkül teletek jó ideig a tél kezdetén és utólján! A föld igen hideg. A 13-as esztendő ugylátszik a babonás szám jegyében áll.

A tömegsztrájk veszedelme elmúlt. Nem politizálunk és annak okait nem latolgatjuk. Mi mindenki meggyőződését tiszteljük, de mindoly tényeket, mely a magyarság megerősítésének ellenkezője, azt perhorreszkáljuk. Már pedig a 30 éves korhatár ezt nem erősíti meg. Egyebekben, hogy a tömegsztrájk méltóan fejeztetett be vagy odáztatott el, annak nagy műve tisztán az ellenzék méltóságteljes fellépésének köszönhető. Örül mindenki az országban, politikai barát és ellenfél, hogy vér nem folyt. Az agresszív fellépés visszahatást szül előbb-utóbb mindkét oldalon.

Végre agrárius körökben fölcsovdak. Bizonyos körök, a melyek vezető körök óhajtanak lenni, eleinte lenézték a merkantilisták vámpolitikai központját. Most már itt az ideje, hogy a mezőgazdák is fellépjenek. Erre következtet a Gazdaszövetség egyik communiqué-je is melyet

alant közreadunk. Végre és also doch! Spaet kommt Ihr Graf Isolani, aber Ihr kommt doch!

»Agrárius körökben lehetségesnek, sőt valószínűnek tartják, hogy a mezőgazdasági vámpolitikai központnak már a megalakulása előtt nevezetes és a mezőgazdaságra nagyon káros változások mennek majd végbe a monarchia vámpolitikájában, mert a bécsi tárgyalásoktól minden rosszat lehet várni, csak jót nem. Azonban még mindig időszerűnek mondják a fegyverkezést arra, hogy a lejtőn feltartóztassák az osztrák gyárosok járszallagján vezetett vámpolitikai irányzatot és mentsék a menthetőt a veszélyeztetett mezőgazdaság javára. Nagy jelentőségűnek kell mondanunk az agrárvámpolitikai központ megvalósulását, mert kimondottan az a célja, hogy mai mezőgazdasági vámvédelem felett örködjék, másrészt azért, mert abban a mezőgazdasággal foglalkozó társadalom minden téren működő szakegyesületei s érdekképviselői abban résztvegyenek.«

Hogy milyen a dohánytermelési rendszer és a magyar gazda közötti viszony, arról szóljon egy gazdakézből jött felszólalás a »Pesti Hírlap«-ban:

A Köztelekben egy-egy gazdatársam részletes adatokkal számítja ki minduntalan, hogy a jelenlegi dohányárak mellett nem képes sem a gazda, sem a kertész kijönni. A kertész segít a sorsán, mert egyszerűen abbahagyja a termelést és lesz belőle napszámos. Kap 6—7 koronát, átlagban pedig 4 koronát. Ő marad továbbra is urnak. A gazda pedig törli a fejét, hogy mitévő legyen. Az épületekben fekszik 30—40.000 koronája s ha nem termel dohányt, az épület hiába romlik, a pénzének nem kerül ki még a kamatja sem. Összeül a tanács, elhatározzák, hogy Czeglédén nagy népgyűlést tartanak. Több száz gazda összegyűl, beszélnek, beszélnek naphosszat, követelnek 100 koronás átlagárt, szóval fölfrissült reménnyel hazamennek, szerveznek új munkáshadat vagy házilag munkálják a dohányt és várják az eredményt. Végre megjön az eredmény pl. Pestmegyére: Ia. osztály régen volt 65 K, 1913. évre lesz 75 K; de ilyen tizezer mázsából sem szed három mázsát. Ib. osztály régen volt 55 K, 1913. évre lesz 58 K. II. osztály régen volt 38 K, 1913. évre lesz 40 K. III. osztály volt 25 K, 1913. évre 26 korona. Tehát emelték három koronával métermázsánként az első osztályt, a II-od osztályt két koronával. Az állam pedig ennek leple alatt emelte a dohányárakat saját javára 100 százalékkal. Ha az a kertész nem képes kijönni 38 koronás ár mellett, föltéve, hogy 40 métermázsá dohány terem 5 kat. holdon, akkor nem bír megélni, ha 80 koronának a felét kapja sem, mert az ő részére a többletből 40 korona esik. De hát az állam látja, hogy velünk könnyen végezhet, hát meg is teszi s azzal akar mélyreható bajaikon segí-

teni, hogy egy kertésznevelő iskolát állít föl. Holott pedig a helyzet az, hogy mind erősebben ráfizetünk a dohánytermelésre és így nem csoda, ha napról-napra többen és többen felhagynak vele. Nálunk ezen az állapoton segíteni másképp nem lehet, mint szövetkezésként a gazdaközönség, hogy mindaddig, míg megfelelő árat: Ib 100 korona, II. 70 korona, III. 50 korona, nem kap, a dohánytermelést beszünteti. Ez az állapot nem tarthat tovább 1—2 évnél. Ha látja az állam, hogy nem tud beszerezni dohányt máshonnan, megadja a megélhetéshez a kellő beváltási árat. Ha pedig be tudja szerezni olcsóbban külföldről, szerezze be onnan, úgy is az lesz a vége, mert minden órában várjuk, hogy föl kell hagyni a termeléssel. A szervezkedést és a kartelt megcsinálják az iparosok, a munkások, miért ne csinálja meg a gazdaközönség. Ha meglesz a megélhetésre a pénz, lesz jó dohány, iskola nélkül is, mert lesz ambíció és ez a fő. De most inkább elmegy napszámba a kertész és a dohányt mellékesnek tartja, míg akkor minden idejét ott fogja tölni.

Egyveleg a vetésről.

Irta: Szücs János.

Sok gazda azzal sincs tisztában, hogy a zabot, vagy az árpát lesz-e indokoltabb korábban vetni? Mások ismét attól tartanak, ha a lóherét, lucernát, tavaszi borsót már február havában elvetik, az ki fog fagyni. Én, ha az idő- és talajviszonyok megengedték, a lóherét, zabot, borsót már februárban elvettem.

Soha nem történt meg velem, hogy abból kifagyott volna csak egy szál is. Pedig legtöbbször még 5—6° C. fagynak ki van téve az ilyen vetés. Volt reá eset, hogy a kicsirázott lóherére, a melyet, ha tehettem, a hó tetejére vettem el, 5—6 fokos fagy jött reá és a midőn magam is megijedtem: no, most oda van a here!

Kutyabaja se lett neki! Csudálatos, hogy az a kis halványszínű vékony csira mekkora ellentállóképességgel bír a hideg iránt. Ha tehát a hóréteg nem túl vastag, hogy lejtős talajon a hó olvadásakor attól kellene tartani, hogy a hólelehordja a magot, egész bátran vethetjük úgy 4—5 centiméteres vastagságú hóra. Míg lapos talajon 15—20 cm. vastag hóra is vethető őszi buza, vagy rozs védnövényre. Tehát a here-, luczernafélékkel ne várjuk a kikeletet a hó teljes elolvadását, a talaj megszikkadását. Ha hóra nem vethetjük, vessük sárba, még mindig jobb, mintha elkésve poros földbe és sorba vethetjük géppel.

Vessük el a kalászost is, a mint a neki szánt talaj megszikkadt. A zabot akár február derekán is. A zabnak a héja vastag lévén, sok idő és folytonos nedvességre van szüksége, mire annyira meggyengül a héja, hogy a benne lévő kis csira áttörheti, mint a csirke a tojáshej.

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆ Szerezzük be a ◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉNÉL

gazdasági és kerti vetőmagvakat,

abraktakarmányokat, szőlővédelmi, gazdasági anyagokat és

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆ mezőgazdasági gépeket. ◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

A tyuk az izzadással nedvesíti, gyengíti a tojás héját. A költőgépeknél pedig langyos vízzel kell naponta kétszer a tojásokat megpermetezni. Igaz, a mig kellőleg a talaj át nem melegszik, az átnedvesedett mag se csirázik. De mégis nyert ügyünk van, mert ha csak akkor vetjük, a midőn 10—15° C. meleg van, biz az soha sem kel ki akkorra, mint a melyet a meleg idő előtt 8—10 nappal, vagy 20-al is elvetettünk. Sokan azzal érvelnek, hogy a hosszas stagnáció alatt a mag csirázási erélye csökken. Ez téves feltevés, mely a zabra, borsóra és a herefélékre nem alkalmazható. Tavasz borsót, zabot vessük azonnal, — tekintet nélkül a kalendáriumi időre — február közepétől, ha talajunk nem tapad, a magot beveszi és omlós a felülete. Másképpen állunk az árpával. Noha az árpának is vastag a héja és ebből a szempontból kiindulva, ugyanazon okok tennék indokoltá korai elvetését mint a zabnál, borsónál, de azért ezt még sem tanácsos korán vetni kötött, agyagtalajon. Nem pedig elsősorban azért, mert normális fejlődéséhez több levegő, több meleg szükségeltetik, minél fogva az agyagtalaj, ha esős idő jön, egyfelől a talajt megtömi, elzárja a normális légzéshez szükséges levegőt, másfelől a tömött talaj lassan melegszik fel, mert a napsugarak nem tudnak oly intenzíven a talajba behatolni, a minek aztán következménye az, hogy az árpa megbetegszik, megsárgul. A zab nem lévén oly igényes, gyökérzete mélyebben hatol be a talajba és dusabb, erőteljesebb is lévén, a tömöttebb struktúrája és a silányabb talajban is jobban bír fejlődni. Persze kivételek előfordulnak. Megegyik, hogy a késői vetésű zab is nagyobb termést ad. Am ez oly ritka eset, mint a fehér holló. Legtöbbször a kései vetésű zabot, árpát, borsót a levéltetvek teszik tönkre, a melyek június elején vagy május vége felé lépnek fel. Arról lehet megismerni távolról is, hogy a növényzet levele megvörösödik. Sokan azt hiszik, hogy rozsda. Pedig hát nem rozsda az, hanem levéltetű, a mely az egész termést is meghiusíthatja. 50—60%-a az ilyen tetves növénynek biztosan elveszett. Televényes, vagy homoktalajon az árpát is vethetjük korán, február vége felé. Az ilyen talajon nem nagy a rizikó. Sőt nagyobb, ha később vethetjük csak. Jó trágyaerőben levő talajba, vagy műtrágyával kombináltan megengedhető a későbbi vetés is ugy zab, mint árpával. De ezzel is arra kell tekintettel lenni, kötött, vagy laza talajba kerül-e? Kötött és jól trágyázott talajba még március végén is vethetünk árpát, zabot. Az ilyen talajban a növény buján nő. A buja vetést pedig a levéltetű nem lepi el. A csigának, a Lemma álczájának is ellentáll. De ellentáll más rovaroknak is.

Összegezve a felsoroltakat a következőkre együnk mindig figyelemmel:

1. Zabot, borsót, lóherét, luczernát, baltacziemet vessünk akkor, a mint az idő erre alkalmas. A talaj nem sáros. Ha nem tul buja talajba jön előbb, ellen esetben később is lehet. De sohase mulasszuk el a megfelelő időt, a mikor vele egyetemben a talaj is alkalmas állapotban van, vetési munkára felhasználni, mert tavasszal 2—3 napi jó idő ki nem használása egyfelől munkatorlódást idéz elő, másfelől a természetmennyit teheti illuzóriussá.

2. Az árpát február havában csakis laza, homoktalajon lesz indokolt vetni és nem a tul buja talajokon. Kötött talajon azonban március közepétől április elejéig fog legindokoltabb lenni a vetése. Trágyaszegényebb talajon előbb, bujábbon később. Csapadékban szegény vidéken szintén előbb, pl. az Alföldön, mig csapadékos, nyirkos éghajlaton, mint Erdély, a felvidék, később. Épp így hegyvidéken később, rónán előbb. Fekete, televényes talajon előbb, szivály, nedves talajon később.

Többen felemlítették szakirónk, hogy a mult évi bő csapadék folytán a talajba sok légbeli nitrogén kerülén, az idén jó termésre lehet kilátásunk. Az így származott nitrogént egyik illusztris szakirónk, Horváth János kartársam katasztrálholdanként 40 kg-ra becsüli mások megállapítása szerint. Helyes! El kell fogadnunk és nem is lehet ebben egy percig se kételkednünk, tudva, hogy a lecsapodással a levegő nitrogénjéből mindig kerül a talajba valami. Ha több az eső, akkor ez a lerakódás is fokozottabb. Tudjuk azt is, hogy a villámlással szaporodik, lecsapódik légbeli nitrogén. Szerénységem is azt véltem az őszzel, hogy majd minő buja vetéseink lesznek az ideálisan elkészített és kellő nedvességű talajba vetett gabonából? Ám de csalódtunk! Czérnások voltak még a legkorábban vetett búzák is és még most is olyanok, noha a mult héten 8—9° C. meleg is voltak rája. Nem akarnak felvidulni. Mig azok, a melyek a hó alatt keltek ki, tehát a melyek még az elvetett mag; az anya tejéből táplálkoznak, sokkal vastagabbak, levelök és száraik vastagabbak és bujábbak. Ez az állapot azonban csak a búzánál észlelhető, de ezt észleltem az egész országban, midőn a Dunántulról keresztül utaztam az egész Alföldön, Arad megye északkeleti részeig az őszzel két ízben is. Ellenben a rozsvetések, a melyek mégis előbb, tehát a hűvösebb idő beállta előtt lettek elvetve, sokkal bujább fejlődést mutattak ugy az őszzel, mint most is. Sőt a később, a búzával egyszerre vetett rozsvetésem is szebbek a korai vetésű búzánál. Pedig az az általános felfogás, hogy a rozs több meleget igényel az azonos fokozatu fejlődéshez, mint a buza. Hogy tehát mi a tulajdonképeni oka ennek a relytélynek, ezt eddig homály fedi. Szerény nézetem az, hogy a rozsvetés nem igényelvén annyi nitrogént mint a buza s így ennek hiányában is normálisan fejlődött. Arra nézve pedig, hogy daczára a csapadékkal a talajba került nitrogén feleslegnek, a búzák mégis silyának, fejletlenek, az a szerény nézetem, hogy az okozza a normális fejlődéshányt, hogy mult évben a korán beállott hűvös idő folytán a bakteriumflóra normális tenyészetete, szaporulata maradt ki. Tehát ugy látszik, azt lehet ezen körülmény, jelenségből következtetni, hogy hiába van légbeli nitrogén felesleg, vagy hiába juttatunk trágyázással is a növénynek elegendő nitrogént, ha a bakteriumok nem bírnak ásványi nitrogént készíteni, akkor a normális növényfejlődés megakad. Ahoz pedig, hogy a bakteriumok szaporodjanak, ugy látszik 8—10° C meleg nem elég. És különösen olyan esetben nem, ha sok a csapadék, a mely a talajt mélyen lehüti. Mert a mi a bakteriumok tenyészetéhez szintén főkellék: a szuperfoszfát elegendő mennyiségben

áll rendelkezésükre, mert nem is vettem anélkül s ennek daczára a búzák satnyák. De eddig sehosem lehet észlelni különbséget a műtrágyás rész és a trágyázatlanul maradt parcella között. Holott eddig 20 éves praxisom alatt nem fordult elő egy esetben sem, hogy már őszzel, de tavasszal feltétlenül, ne lehetett volna megkülönböztetni a trágyásat a trágyázatlanról. Ezt a természeti titkot indokolt volna az erre hivatott tényezőknek vizsgálat tárgyává tenni. A bakterológusok szivességet tennének, ha bakterológiai vizsgálatokat végeznének a rejtély kiderítése érdekében.

Jövedelmező gazdálkodás a homoktalajon.

Irta: Tóth Lajos.

A homoktalajoknak megvan az a hibájuk, hogy a rajtuk fejlődő növényzetnek gyakran kevés tápanyag és a rendetlen időjárás miatt kevés víz áll rendelkezésére. A ki már most egyoldaluan gazdálkodik, az könnyen ki van téve annak az eshetőségnek, hogy gazdaságában a főjövédelmet szolgáltatató termelési ág rosszul sikerülven, anyagilag válságos helyzetbe juthat. Ezen bajnak elejét vethetjük, illetve, ha bekövetkezik, a minimumra szállíthatjuk, ha egyrészt a talaj tápanyagkészletét és struktúráját javítjuk, a mint azt a helyi és anyagi viszonyok megengedik, másrészt a termelési ágakat több irányban terjesztjük ki, hogy ezáltal az egyik termelési ág rosszabb sikerét a másik részben vagy egészben pótolhassa.

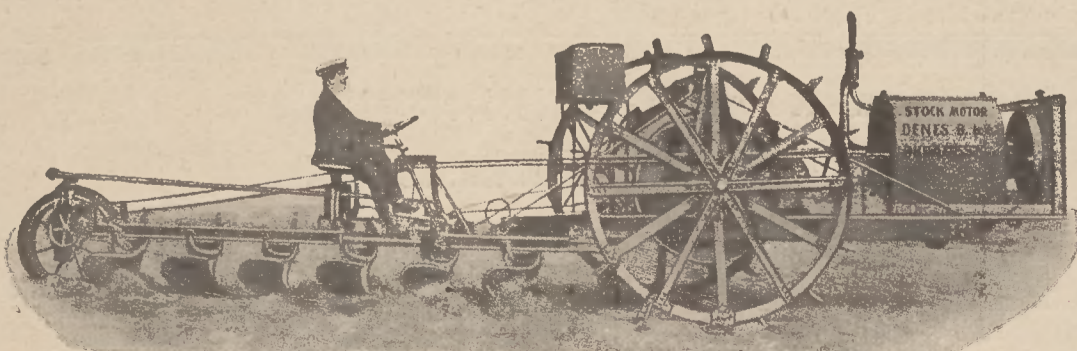
A talaj tápanyagkészletének növelésére és struktúrájának javítására alkalmas tényezők közül a legfőbb, a zöldtrágyázás és vele kapcsolatosan a műtrágyák alkalmazása egy előző cikkben ugyanezen lapban már ismertetve van, itt csak a zöldtrágyázás költségeiről lehet szó, miután ez a gazdálkodás jövedelmezőségére lényeges. Lássuk ezt például a nyulszapukánál kat. holdra vonatkoztatva:

Vetőmag 15 kg. á 1.90 kor.	28.50 kor.
Vetés. Szórva egy munkás bevet egy nap alatt 5 kat. holdat, 3 kor. napszám mellett a vetési költség kat. holdanként	—60 »
A mag beboronálása. 1 fogatnapot 6 koronába számítva, 7 kat. hold napi munkateljesítmény mellett esik egy holdra	—86 »
Boronálás a következő év tavaszán	—86 »
A forgótőke kamatja és koczkázat az eddigi kiadások 10%-a	3.08 »
Összesen	33.90 kor.

A valóságot megközelítő számítás szerint más kiadást nem irhatunk a zöldtrágyázás terhére, mert földbér, adó és pótlékaik az esetben is megvannak, ha az illető területet tisztán mint ugart kezeljük. A zöldtrágyanövény alászántása viszont az utána következő növény terhére esik, mert hiszen rendes körülmények között az ugart is több szántásban kell részesíteni.

A fenti kimutatás szerint tehát 33.90 koronába vethetjük közepszámítás mellett nyulszapukával a zöldtrágyázás költségeit s más növényvel végezve a zöldtrágyázást, megközelítőleg

Az őszi szántások tavaszi megmunkálására egyedül csak a „STOCK“ motoreke

Közelebbi felvilágosítással szívesen szolgál

DÉNES B. betétitársaság, Budapest, V., Lipót-körut 15.

alkalmazható czélszerűen, mert a **STOCK motoreke** ugy a kifagyott, mint az átázott téli barázdákön is könnyen halad és a talajt félannyira sem nyomja, mint a lovak vagy ökrök patái. **Óriási előnye**, hogy kezeléséhez **egy ember** elegendő; benzinfogyasztása csekély s üzembentartására nehéz 740—750° benzinen kívül benzol s borneo-oxol is felhasználható.

ugyan ezen eredményhez jutunk. Ebből már most azt is tudjuk, hogy a zöldtrágyázás után rozsvetve a felül adott műtrágya árának megfelelő terméstartó kivül mintegy 2 q terméstartó már megtéríti a zöldtrágyázás költségeit, a mely terméstartó rendes körülmények között már az első évben elérhető, sőt a kísérletek jóval több termést is mutatnak, mint azt felsoroltam mult közleményemben. Ha még azt is figyelembe vesszük, hogy a zöldtrágyázás terméstartó hatása 2, de legtöbbször 3 évig tart, a zöldtrágyázás előnyeiről és jövedelmezőségéről meghatározott meggyőződésünk lesz.

Jobb homoktalajokon, a hol tehát már az intenzivebb gazdálkodás is lehetővé válik, módjában van a gazdának még a zöldtrágyázás évében termést is kapni ugyanazon területről. Jobb viszonyok között például czélszerűbb lehet biborherét és szöszösbükkönyt választani zöldtrágyanövényül s ez májusban alászántva mindjárt utána csalamádét, korai tengerit, vagy más rövidebb tenyészidejű növényt vehetünk, miáltal a zöldtrágyázással nem lesz területvesztésünk a termést illetőleg. Ezt annál is inkább megtehetjük homoktalajon, mert a homok gyorsan megüledik, nem maradnak nagyobb légüregek, mint a kötöttebb talajoknál, melyek miatt más növény bevetésével bizonyos ideig várni kellene. A zöldtrágyázás ezen módját azonban csak jobb homoktalajon alkalmazhatjuk sikerrel, rozszabb minőségű talajon már kockázatos az eredmény, vagy helyesebben ez az eljárás már tulhajtottnak mondható, mert rozszabb talajon, kevés tápanyag jelenlétében az illető növények, tenyészidejük rövidsége miatt is, rendszerint kevés zöldtömeget adnak. Hazai viszonyaink között még kockázatosabb az az eljárás, a mit például Németországban gyakorolnak, a hol a csillagfürtöt a rozsvetve után mint tarlóveteményt termelik, vagy még a rozsvetve közé annak virágzásakor elszórják magját. Ott a kedvezőbb csapadékviszonyok miatt bármelyik mód mellett őszi eléggé kifejlődik a zöldtrágyanövény is, nálunk azonban ez a zöldtrágyázási mód a nyári szárazság miatt nem vezet sikerre, csak a Dunántul csapadékosabb vidékein lehet némi jelentősége.

A jobb homoktalajok mellett vannak az országban nagyon rossz homoktalajok is, ugy hogy ezeket mezőgazdaságilag alig lehet jövedelmezően kihasználni. Ilyen talajokat legcélszerűbben részleges erdősítéssel javíthatunk, nevezetesen úgy, hogy bizonyos hányadrészét, például felét fatermelésre használjuk s a forda szerint kivágás alá eső területet a mezőgazdaság körébe vonjuk, ugyanekkor hasonló nagyságu területet az eddig mezőgazdaságilag művelt földből erdősítünk. E czélra legjobban megfelel az akác, melynek irtása azonban nagy gondot igényel, ugyanis a fával együtt lehetőleg a föld színéhez közelebb eső gyökérzetet is ki kell szednünk, közvetlen utána pedig kapás növényt termeljünk, mert így a mégis előjövő hajtások kapálás alkalmával irtva lesznek, miáltal így a bennmaradt gyökérzet hajtásokat nem nevelhetvén, elveszti életműködését. Az erdősítéssel kapcsolatosan a zöldtrágyázást és a műtrágyákat is alkalmaznunk kell azon területen, a melyet mezőgazdaságilag művelünk.

A talaj termőerejének fokozása mellett a jövedelmező homoki gazdálkodás másik főtényezője a jól eszközölt és többoldalú üzemi berendezés.

A biztosabb jövedelmezőség egyik eszközéül tekinthetjük a fent említett erdősítést is, ugyanis az erdő függetlenebb az időjárás szélsőségeitől s így a gazdálkodásra kedvezőtlenebb évet

az erdőhaszon részben ellensúlyozza. Ugyanezt a czélt szolgáljuk, akkor is, ha a terület egy részét szőlő és gyümölcskultúra alá fogjuk. A szőlő a homoktalajon jól beválik, művelési a hegyi szőlőkhöz viszonyítva a legkevesebb költséggel jár s a műtrágyákat, még ha azokat a talajvíz mélyebben viszi is le a talajba, mélyebb gyökérzeténél fogva biztosabban fel tudja használni, mint a sekélyebben gyökerező gabonafélék. A gyümölcsfák több faja, például a kajszinbaraczk, az almáknak némely fajtája homoktalajon is jól diszlenek s nagyban termelve is jól értékesíthetők. Tekintetbe kell azonban vennünk, hogy szőlő- és gyümölcskultúra alá a területnek csak csekély hányadrészét czélszerű fordítani, mert üzemi költségük nagy, kielégítő termésre azonban nem mindig számíthatunk a tulhajtott arányokban üzve a biztosabb jövedelmezőségnek éppen az ellenkezőjét érjük el.

A jövedelmezőség biztosításánál a fősúlyt a mezőgazdaságilag művelt területre fordítjuk. Mindennek előtt a homoktalaj legfőbb követelményét, vagyis annak javítását tartjuk szem előtt, minél nagyobb mennyiségben kell gondoskodnunk ennek a zöldtrágyázás mellett legmegfelelőbb eszközéről, az állótrágyáról. E czélból főfigyelmet az állattenyésztés felkarolása érdemel s ez a homoki gazdának is módjában áll, mert hiszen vannak a homoktalajnak jó és biztos takarmánynövényei, így a nyulzapuka, biborhere, szöszösbükköny, homoki borsó, homoki luczerna, mely utóbbi különösen megbecsülhetetlen jelentőséggel bír, mert évelő, nagyon mélyen gyökerezik s így a szárazságot nagyon jól bírja. Sajnos azonban, hogy magját ez idő szerint még kereskedésben tisztán kapni nem lehet. Jobbminőségű homoktalajon, különösen a kissé agyagos homoktalajon már a közönséges luczerna (*medicago sativa*) is sikerrel termelhető. Takarmánytermésünket egészítsük ki kapásnövényekkel, melyek közül főfigyelmet a burgonya érdemel s ha ilyenformán elegendő szálás és ezt kiegészítő más takarmány áll rendelkezésünkre, a haszonállattartás bármelyik ágát felkarolhatjuk, vagy több ágát is. Tehenészetet bárhol létesíthetünk, mert a közlekedési viszonyok ugyszólván mindenütt lehetővé teszik a tej gyors szállíthatóságát. A tehenészetet kivül főleg a sertésenyésztésnek és a hizlalásnak van nagyobb jelentősége.

Haszonállattartással részben a szalma egy részét is szecsakázott állapotban föltakarmányozhatjuk s a hiányzó alományanyagot czélszerű tőzeggel kiegészíteni. Ugyancsak kiegészíthetjük hiányzó takarmánykészletünket vásárolt abrak-takarmányokkal s így mindenképpen fedezve lesz szükségletünk. Ilyen módon a gazda nemcsak annyi tápanyagot adhat vissza a talajnak trágya alakjában, mint a mennyit a termékkel elvett, hanem jóval többet is és így az állattenyésztés felkarolásával kettős czélt ér el: jövedelmet ad maga az állattenyésztés, azonkivül földjének termőerejét módjában áll a kívánt mértékben fokozni.

Hogy mily nagy jelentősége van jövedelmezőség szempontjából a talaj gazdagságának, vagyis bő terméshozamának, azt becsléstani számítások világosan mutatják. Hensch Árpád egy kat. hold őszi buza termelési költségét a nála felvett példában 127.80 kor.-ban állapítja meg, ez azonban csak fix számadat, mely helyenkint változik, ugy hogy a helyi viszonyok szerint 100—150 koronát tesz ki egy kat. hold őszi buza termelési költsége. Megközelítőleg ugyanennyit tesz ki a rozsvetve termelési költsége is kat. holdra vonatkoztatva s már most 120 kor. kat. holdankénti termelési költséget s 16 kor. q-kénti rozsvetve

alapul 7.5 q az a minimális termés, a mely mellett még nem záródik ugyan veszteséggel a rozsvetve termelés, mert a benne fekvő üzemtőkék rendes kamatja megtérül, ezenfelül azonban jövedelmünk nincs, vagyis ezzel a jövedelemszerzés lehetőségét még nem érték el, mert ennyivel csak az önköltségünk és tőkénk kamatja térül meg. Minthogy pedig a termelési költségek a termés mennyiségétől majdnem egészen függetlenek, azt a terméstartót, a mit a minimális mennyiségen felül kapunk, ugy tekinthetjük, mint tiszta jövedelmet, legfeljebb annak csak 15%-a esik az így valamelyest nagyobbodó üzemi költségek fedezésére, ugyanis a földbér, a talaj trágyázási, vetési, ápolási, munkálatok, általános költségek (adó, kezelési, biztosítás) rossz és jobb termés mellett egyformáknak vehetők, mindössze az aratási, behordási és cséplési munkálatok változók a termés mennyiségéhez mérten.

Az elmondottak alapján a rozsvetve termelési költségét kat. holdanként 120 kor.-val s a termelt rozsvetve eladási árát 16 kor.-val számítva a következő jövedelmet kapjuk:

Termés q.	Tiszta nyereség terméstartó árának 15% levonásával
7.0	—8.00 kor.
7.5	—
8.0	+6.80 „
9.0	+20.40 „
10.0	+34.— „
11.0	+47.60 „

Vagyis mint látjuk, ha minimálisnak mondható 7.5 q termésen alul marad a hozam, akkor már veszteséggel gazdálkodunk, vagyis tőkénk rendes kamatját sem kapjuk meg, tehát kénytelenítve vagyunk a rozsvetve helyett más, esetleg jövedelmezőbb üzemághoz nyulni. Ha ellenben földünk termőereje és így nyerhető termés is emelkedik, vele együtt rohamosan emelkedik a jövedelmünk, a miből világosan kitűnik, hogy a termőerő és így a termés fokozására irányuló busás kamattal fizet.

A nagy és biztos termés elérésére irányuló tényezők azonban hosszas és kitartó munkát igényelnek. Czélhoz csakis a jól kiszámított és fokozatos haladás vezethet. a szertelenség mint mindenütt, itt is megbosszulja magát. Mottója a dolognak a „lassan, de biztosan“ haladás elve.

A Hanna-árpa és dr. Proskovetz Manó lovag.

Irta: Dr. Rodiczky Jenő.

Balkán erkölcs valakit kifosztani még mielőtt a teteme kihült és ilyen szerzetnnyel, mint jogos tulajdonnal parádezni. Stréber politika, azt a kit le nem lehet gyalázni, az agyonhallgatással ártalmatlanná tenni.

Az istenfélelem és a jó erkölcsök hazájában azonban nevezett morál és politika nem ismeretlen. A régi római nem ejthette ki büszkében: „civis Romanum sum-ot“, mint mai napság a porosz német azt „Wir Deutsche“. És a mint a római az Italia határain tul élő népeket kivétel nélkül barbároknak tekintette, a mai nagynémet még az angolt és francziát is kezdi már lekicsinyelni. A mint a délamerikai a német nem tekin-tette embernek és a yankee is másodrendűnek, olyan embernek tartották és tartják a nagynémetek, minden fegyverbarátság mellett, a német-osztrákokot.

Sokszor elgondolkodtam azon, hogy milyen hely jutott volna a német irodalomtörténetben Grillparzernek, ha nem Wienben születik és

JOB B M A G O T

fogok önnek szállítani, mint a minőt bárki más szállíthat és tekintve czégem magvainak legelsőbbrendű minőségét, olcsóbban is, int a hogy bárhol másutt vásárolhat.

MAUTHNER ÖDÖN

CS. ÉS KIR. UDVARI MAGKERESKEDÉSE

BUDAPEST

főtelep: VII., Rottenbiller-utca 33. szám

fióküzlet; IV., Kossuth Lajos-utca 4. szám

hogyan kommentálnák Lenau „Faust“-ját, a Göthe-félének rovására is, ha bölcsője a Spree-Athénben rengett volna és nem ott lenn Csátádon. A szakirodalmi és tudományos körök is feltűnő kicsinyléssel viseltetnek minden könyv iránt, mely nem Berlinben, Lipcsében vagy legalább Stuttgartban látott napvilágot és szerencsétlenségére Wienben jelent meg. Mi mondatja el mindezeket velem? Az a tapasztalat, hogy egy osztrák tudóst, kinek a magyar mezőgazdaság is nagy hálára van kötelezve a modern növénytenyésztés ez időszerű korifeusai egyenesen nem léteznek tekintik, akkor mikor urbi et orbi hirdetik egyesületükben, hogy e téren a parlagi fajtákra mily nagy jövő vár. Nem tételezhetem föl, hogy az annyira „gründlich“ németek nem vehettek volna tudomást dr. Proskowetz Manóról, a ki a mult század 70-es éveitől kezdve épp oly alapos, mint lankadatlan tevékenységet fejt ki különösen az árpa és rozsnemesítés terén, ki erről a tevékenységéről oly gyakran beszámolt éleseszü vizsgálódásairól nemzetközi kongresszusokon és nagyértékű, a cukorrépára vonatkozó vizsgálatairól a cukorgyárosok egyesületében. Dehát mindezeket méltatva nem lehetne oly nyílt kaput döngetni, a melynek komplikált zárját dr. Proskowetz Manó már kinyitogatta.

Elégé tudvalevő dolog, hogy a milyen ősrégi kalászos növény az árpa, maga a sörárpanak művelése oly föltételekhez van kötve, melyek csak magasabb kulturának folyamánjai.

A „tót sörárpat“ néhány vármegyénkben ugyan már a mult század elején általában méltatták, úgy hogy Csaplovics mint kiviteli cikkről is megemlékezik róla, de bizony még 1878-ban, mikor a párisi világkiállítás számára, kulturrégiók és tenger szín feletti magasság szerint csoportosítva, rendeztem a magyar mezőgazdasági termények csoportját, csak egy aránylag szűk határu sörárpa régiót állíthattam fel; nem hiába, hogy maga a földmívelésügyi kormány csak 1872 óta kezdett a sörárpatermelés terjesztésének szempontjából alkalmasnak vélt árpa vetőmagnak kiosztásával foglalkozni, megismertetvén gazdáinkat a régebben ismert Chevalier árpán kívül a skót Annát, Probstei stb. sörárpákkal.

Magánosok (mint visontai Kovách László országgyűlési questor, ki nekem is jutott belőle kísérletül) Giptól Londonban és egyéb angol és német magkereskedőktől hozattak feldicsért árpaféléket, mint a Kaisert, Saalet, Frankent, Primadonnát, Oregont, White Peerlesst és szálkáthullató Webb-félét, a melyekhez az 1885-iki országos kiállítás után még svéd Gumrik a norvég Fletbyg és a dán Toradet és Flatby árpák is csatlakoztak. Ennek a folyamánja lett, hogy nemcsak országszerte, hanem vidékenként sőt magukban az egyes gazdaságokban is sokféle sörárpat kezdtek termesztetni a világpiacra való alkalmazhatóság érzékeny rovására.

Magam is sok afféle „hizalt“ árpafélével kísérleteztem úgy Magyaróvárt, mint 1883-tól kezdődőleg a Kassai gazdasági tanintézet gazdaságában és kedvező években e gyík-mással oly szép eredményeket értem, hogy előszereteti áron megvette Dick Boldizsár kassai terménykereskedő, mint ő maga mondta „mutatóba“ még Hamburgba is. Mindazáltal csakhamar én is tapasztaltam, hogy az egy ősrégi morva parlagi fajtából kitenyésztett Proskowetz-féle kwassitzi „Hanna pedigree“ árpa az én helyi viszonyaim között a legbiztosabban érő és elsőrendű terméket szolgáltató tenyészfajta. Ebből kifolyólag az Abaujtona megyei gazdasági egyesület közlönyében lándzsát törtem művelése érdekében. Ennek az árpának azonban szintén támad-

tak ellenesei, mi arra birt, hogy a „Pester Lloyd“-ban is sorompóba léptem művelése érdekében.

Az orsz. m. kir. növénytermelési kísérleti állomás is kezdett ezen kiváló fajtával 1892-ben 6 gazdaságban kísérletezni párhuzamosan az ismert Oregon árpával, melyből a Hanna oly győztesen került ki, hogy 1894-ben az állomás a kísérletezést vele 60 gazdaságra terjesztette ki, mely alkalommal ismét kivált korai érettsége, magas ürsulya (61.5—75.6 pr. Hl.) és nagy termése (Hornyan kat. holdanként 15 q) révén, a melylyel bebizonyosodást nyert, hogy hazánkban is áll róla, a mit Rimpau (Slated) német gazda hangoztatott róla, hogy „korai és igen termékeny fajta“.

A Hanna árpa a Nyitra-völgyivel rokon ősrégi tájfajtája a siktöldi Moráviának. Már régebben ismeretes volt róla, hogy rövid tenyészélet és csekélyebb vízszükséglet mellett, sok más dicsért árpafélénél biztosabb és jobb termést ad. De abban az időben, midőn dr. Proskowetz alanyt keresett az ő nemesítési kísérletéhez, bizony a Hanna árpa is már jobbadán keveréke volt többféle árpának, nevezetesen rövid ideig fölkapott, de csakhamar degenerált kulturfajtának. Egyetlen morva gazdánál talált oly Hanna árpát, mely az ottani gazdaságban 50 éven át minden keveredés nélkül lett termesztve. Ennek az árpának hektoliter-sulya 70 kg. volt, termése pedig 22.75 q. Több évi tenyészmag-kiválogatás után sikerült dr. Proskowetznek az ürsulyt 71 kgra, a termés mennyiséget 16 q-ra fokozni.

Proskowetz tenyész eljárásának czélszerűsége mellett évről-évre fokozódó sikerek tanuskodtak, mi okul szolgált nekem, hogy a kassai gazdaságban legjobban bevált White Peerless tenyészfajtával párhuzamosan felkaroljam a mult század 80-as éveiben a Hanna-Pedigree árpát. És kezdettől fogva szép sikerrel.

Az aratás a vetéstől számított 112 nap alatt volt eszközölhető; még pedig oly körülmények közt is, mikor ez az árpa 1705° C hőegység mellett csak 370 mm. csapadékot fordíthatott javára.

A Hanna árpa kalásza is szépnek mutatkozott, minimumban 22, maximumban 27 szemet tartalmazván; 10 kalász átlagában 24 szemet találtam. Terméséből 1000 szem 53.73 grammot nyomott, de találtam a tömegben magszemeket, melyek sulya 0.667 gr. volt.

Általában a magszemek lisztessége sem esett kifogás alá, mert e tekintetben is annyira híres volt a kwassitzi Hanna árpa, hogy pl. az Antwerpenben 1889. bemutatott mintában egyetlen egy üveges magszem sem találtatott. A kassai gazdaságban az én időmben 100 kataszt. holdon termesztett Hanna árpának is csak 9%-a volt üveges.

A Hanna árpának igen nagy bokrosodási képessége lévén, mindig valamivel sűrűbb vetésére voltam ügyelettel, nehogy a számos késői mellékhatásai az egyenletes érés akadályai legyenek és az oldalkalászkok silányabb magvai a terméket egyenletlenül tegyék.

Termésem kat. holdanként 11.73 q. volt, hektáronként tehát 20.42 q.

Ez a terméseredmény nagyon kielégített, bár Jirku, Birnbaumban (Morvaország) 26 q-t nyert. De a világ halad és halad dr. Proskowetz nemesítésének sikere, a ki ezidőszert Kwassitzban 36—38 q-t arat. De tudok terméseredményeket 41.5—43 q-ig; a mellett a kwassitzi árpa protein tartalma 8½—10½%. Az én első kísérletimnél a Hanna árpa extraktartalma 70.2% volt, a mi 14% száraz anyagra kiszámítva 81.6%-nak felel meg. Proskowetz 1884-ben

81.88% extraktartalmat mutatott ki; jelenleg 83.5%. Az ő újabb tenyészési eljárása, a melynek részletezésébe azonban annál kevésbé bocsátkozhattam, miután az érdekes tudós azt maga sem publikálta, bizvást még fokozottabb sikerekre lehet számítani.

Minden elméleti okoskodásnál azonban hangoztabban beszél az a magában álló páratlan tény, hogy a kwassitzi javított Hanna árpa után mennyire javult és átidomult világáruvá hazai sörárpank. Még 1894-ben és 95-ben, mikor válogatott magyar sörárpank gyűjteményes kiállítását rendeztem, ugy Berlinben, valamint Wienben ezen árpáknak még csak 15—20%-a volt Hanna. Ellenben az OMGE. 1911. évi országos sörárpa kiállításra küldött 410 mintának 77.8% volt Hanna eredetű árpa, 1912-ben pedig 217 mintából 92.1%.

Fényesebb apológiát nem lehet a Proskowetz-féle Hanna árpáról írni.

A sűrűn és ritkán vetett csalamádé összetételéről, táplálóértékről és hozamáról.

Irta: Dr. Zaitschek Arthur.

A csalamádé kémiai összetétele rendkívül ingadozó, mivel azt a föld minősége, a trágyázás módja, a csapadék és egyéb termelési viszonyok erősen befolyásolják. Három termelési év folyamán Dr. Weiser Istvánnal összesen 19 hazai sűrű csalamádé mintát elemeztünk meg, melyeknek összetétele a következő határokon belül változott:

100 gramm szárazanyagban

	Hamu	Nyers protein	Tiszta protein	Amid	Nyers zsír	Nyers rost	N.-mentes kiv. anyag
Minimum ..	4.69	3.42	2.75	0.23	1.91	23.39	40.00
Maximum ..	12.66	11.51	9.10	3.56	3.87	36.46	63.98
Átlag	6.91	6.82	5.54	1.28	2.63	26.85	56.89

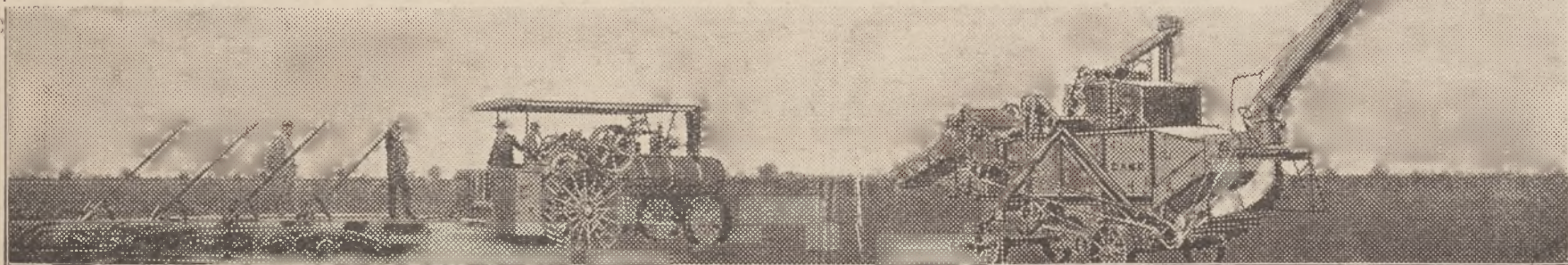
Adataink közlésénél csak a szárazanyag összetételét adjuk meg, mivel a csalamádé vizar-talma rendkívül ingadozó s annyira függ a kaszálás idejétől, valamint a kaszáláskor uralkodó hőmérséklettől és a légköri nedvesség fokától, hogy a zöld csalamádé vizar-talmára hasznavehető átlagos értéket alig lehet megadni. Őt esetben határoztuk meg a helyszínen kaszáláskor vett próbákban a vizar-talmát, melyre nézve a következő értékeket kaptuk:

Termelő hely	Kaszálás ideje	Vizar-talom százalékban
Bánkut	1909 augusztus 25.	61.32
Magyaróvár	1909 október 13.	54.00
Magyarbánhegyes	1910 július 22.	88.08
Tárkány	1910 augusztus 25.	78.45
Sörnye	1910 október 11.	67.64

Visszatérve fenti szárazanyagösszetételekre, első sorban a nyers proteintartalomban mutatkozó nagy eltérésre akarjuk a figyelmet felhívni. A nitrogéntartalmu anyagokban fennálló nagy eltérés kétségtelenül a felhasznált trágya minőségével és mennyiségével áll összefüggésben. A nyers proteinhez hasonlóan nagy ingadozásokat mutat a tiszta protein mennyisége is. Aránylag kevésbé ingadozó a nyers zsír, a nyers rost és a N.-mentes kivonható anyagok mennyisége. Megjegyzem, hogy az aetherextraktaknak 3%-a volt tiszta zsír, 97%-a pedig el nem szappanosítható anyag.

Ritka csalamádéból összesen nyolcz mintát elemeztünk. Az elemzési adatok a következő határokon belül változtak:

ELMARADT SZÁNTÁSOK pótlására azonnal szállíthatunk budapesti főraktárunkból
CASE 110 HP., 80 HP., gőzekét és 40 HP. benzinekét
 HAHN ARTHUR és TÁRSAI BUDAPEST, VIII. kerület, Üllői-ut 52/G.

100 gramm szárazanyagban.

	Víztar- alom %	Hamu	Nyers p r o t e i n	Tiszta
Maximum	78.50	9.07	7.85	6.77
Minimum	54.24	4.58	4.29	3.81
Átlag	66.92	6.64	5.75	5.08
	Amid	N y e r s z s i r	r o s t	N-mentes k i v . a n y a g
Maximum	1.08	3.35	35.85	62.80
Minimum	0.37	1.81	21.45	52.42
Átlag	0.66	2.70	28.42	56.49

A sűrű és ritka csalamádéra kapott átlagértékek között látunk számbavehető különbséget, annak dacára, hogy a ritka csalamádén tekintélyes mennyiségű szemescső termelt. A ritka csalamádé szemtermésének elemzése által meggyőződünk, hogy az teljesen normális összetételű és a szemtermés az egész termés 30%-ára emelkedhetik. A ritka csalamádé tekintélyes mennyiségű, normális kémiai összetételű szemtermése folytán azt lehetett várni, hogy a ritka csalamádében több lesz a nyers protein, nyers zsír és szénhidrát, mint a sűrűben, holott mi a sűrűn és a ritkán vetett csalamádék összetétele között különbséget alig találtunk. Nem szabad azonban a fenti átlagok elbirálásánál tekinteten kívül hagyni, hogy mind a kétféle csalamádé kémiai összetétele igen tág határok között ingadozik. Ez okból a szemtermés befolyása átlagértékekben nem nyilvánul s csak az esetben fog mutatkozni, ha a sűrű és ritka csalamádét ugyanazon vetőmagból, a vetési sortávolságon kívül teljesen azonos körülmények között termeltük és arattuk. Ily körülmények között a szemtermés a ritka csalamádében a protein és nyers zsírmennyiséget némileg fokozza.

Mint hogy a csalamádé főképpen szarvasmarhatakaromány, e helyen csak azokról a kísérletekről számolok be, melyekben a csalamádé kihasználását ökrökkel határoztuk meg.

Az ökrökisérleteket a Csanádmegyében fekvő Hári pusztáról származó, 1910. év nyarán termelt csalamádéval végeztük. A július hó 12-én levágtat és a napon megszáritott csalamádét az intézetbe szállítva, a szabadban kedvező időben jól eltartható csalamádészénává száritottuk meg. Mint hogy a száritás levegőn a zöldtakarmányok emészthetőségét nem befolyásolja kísérletünk adataiból zöldcsalamádé emészthetőségét is megismerjük.

A kilencz napig tartó kísérletet 2 ökrrel végeztük, melyeket a szecskázott csalamádéval előzőleg megfelelő ideig előtettük. A 7 kg-nyi adagot az ökrök csaknem maradék nélkül fogyasztották el és a csalamádé nyers tápláló anyagait középértékben következőképpen használták ki:

Felszívódott %-ban

a szárazanyagból	66.1
a szerves anyagból	69.1
a hamuból	36.8
a nyers proteinből	48.9
a tiszta proteinből	39.2
a nyers zsirból	60.3
a nyers rostból	71.3
a N-mentes kiv.anyagokból	71.8
a pentosanokból	77.3
az energiából	64.0

Ökrökisérletünkben még annak a megvizsgálására is kiterjeszkedtünk, vajjon csalamádénk állatainkat nitrogénegyensúlyban tartotta-e? Ennek megvizsgálása egyrészt azért volt kívánatos, mivel a gyakorlatban igen gyakran kizárólag csalamádén tartanak szarvasmarhát, másrészt azért, mivel állataink csak kevéssel több emészthető szárazanyagot fogyasztottak el, mint a mennyi az élősuly változatlan fentartására ok-

vetlenül szükséges, 1000 kg. élősulyra a szarvasmarha fentartó takarmánya 15—21 kg. emészthető szárazanyag; kísérletünkben az egyik ökr 16.08 kg., a másik 16.5 kg. emészthető szárazanyagot fogyasztott el. Daczára ezen kevés szárazanyagnak mindkét állat nitrogénfölségben volt, (az egyik ökr 163 gr., a másik 117 gr. friss hust rakott le), minek oka a csalamádé nagy nitrogéntartalmában keresendő. Ebből az következik, hogy megfelelő trágyázás segítségével minél nitrogéndusabb csalamádét termelve, az kellő mennyiségben etetve egymagában is elég nitrogéntartalmu anyagot juttat az állatoknak. Megjegyzendő, hogy az ökr jobban használja ki a zöld csalamádét, mint a juh. Mig ugyanis a juhok a zöld csalamádé szerves anyagának 61.3 %-át használják ki, addig a szerves anyag emészthetési együtthatója ökrökisérleteinkben 69.1 %-nak bizonyult.

Vermelt csalamádéval végzett ökrökisérletünket az 1905. évben Magyaróváron termelt és ott vermelt anyaggal végeztük. A rendelkezésünkre álló anyag elégtelensége miatt az ökröknek naponként 17 kg. savanyított csalamádében csupán 5097 illetve 4997 gr. vagyis 1000 kg. élősulyra 9884 illetve 11060 gr. szárazanyagot adhattunk. Az emészthetési együtthatók középértékben a következők voltak:

Emészthető százalékban.

Száraz anyagból	Nyers proteinből	Tiszta proteinből	Nyers zsirból	Nyers rostból	N-mentes kiv. anyagból
62.5	20.8	5.5	57.8	59.9	76.0

A zöld csalamádéval szemben a vermelt csalamádé nem bizonyult oly takarmánynak, mely egymagában etetve állatainkat biztosan nitrogénegyensúlyban tartja meg. Vermelt csalamádé mellett tehát mindig némi proteindus abraktakarmánya van szükség.

A közölt emészthetési együtthatók, továbbá a sűrű és ritka csalamádé átlagos összetétele alapján kétféle csalamádé %-os emészthető tápanyagtartalmát közöljük a következőkben zöld és savanyított állapotban. A ritka csalamádé tápanyagaira ugyanazokat az emészthetési együtthatókat vettük számításba, mint a sűrű csalamádé tápanyagainál, mivel juhkísérletekben a kétféle csalamádé emészthetőségét csaknem egyenlőnek találtuk. A sűrű csalamádé szárazanyagtartalmát savanyított és nem savanyított állapotban 30%-nak, a ritkát 35%-nak vettük fel. Ennek megfelelően 100 gr. csalamádé a következő tápanyagmennyiségeket tartalmazza:

	Sűrű csalamádé		Ritka csalamádé	
	100 gr. zöld csalamádében van össz. emészthető	100 gr. besavanyított csalamádében van össz. emészthető	100 gr. besavanyított csalamádében van össz. emészthető	100 gr. besavanyított csalamádében van össz. emészthető
szárazanyag	30.00	19.83	30.00	18.75
szervesanyag	27.93	19.30	27.94	18.75
hamu	2.07	0.53	2.06	—
nyers protein..	2.05	1.00	2.02	0.91
tiszta protein	1.66	0.65	1.50	0.51
nyers zsir	0.79	0.48	0.98	0.57
nyers rost	8.05	5.74	8.45	5.06
N-mentes kiv. anyag	17.04	12.08	16.49	12.21
keményítőérték	16.3	—	15.6	—
100 gr. szárazanyagban a keményítő érték	54.3	—	52.1	—

Termelési kísérleteinket az ország különböző részeiben végeztük, hogy a különböző talaj- és éghajlati viszonyok befolyása korlátlanul érvényesülhessen. Az összehasonlítandó termések

részletes vizsgálatán kívül megállapítottuk a talajok összetételét és megbízható adatokat szereztünk be a csapadék mennyiségére és eloszlására nézve.

Termelési eredményeinkből kitűnt, hogy a sűrű és ritka csalamádé hozama közötti különbség a talajviszonyoktól függetlenül első sorban az időjárástól függ. Négy különböző helyen hasonlítottuk össze a sűrű és ritka csalamádé tápanyaghozamát és azt találtuk, hogy két esetben a sűrű, egy esetben a ritka csalamádé adott nagyobb nyers tápanyaghozamot, egy esetben különbség nem volt. A bányai kísérletben a csapadékviszonyok oly kedvezők voltak, hogy a sűrű csalamádé a legerőteljesebb módon fejlődhetett, úgy hogy augusztus hó végén kaszával jóval nagyobb hozamot adott, mint a ritkán vetett csalamádé. Tárkányi kísérletünket olyképpen rendeztük be, hogy a kétféle csalamádét augusztus 5-én kaszáltuk, tehát oly időben, a midőn a sűrű még zölden is etethető volt. A normális csapadékviszonyok hatására ismét a sűrű adott nagyobb hozamot, de a különbség a kétféle csalamádé hozamában nem volt oly nagy, mint Bánykuton. Augusztus 5-től október 6-ig az egysorban vetett ritka csalamádé szárazanyaghozama 22%-al, a kettős sorban vetett szárazanyaghozama már csak 3%-al növekedett. Az egysorosnál beállott hozamszaporulat 80%-a nyers rostból állott. Magyarbányai kísérletünkben a 11.8 cm. és 23.7 cm. sortávolságban vetett csalamádék hozamában lényeges különbség nem volt. Sörnyei kísérletünkben a száraz nyár után úgy a sűrű, mint a ritka csalamádét későn kaszáltuk. A száraz időjárás kevésbé ártott a ritka csalamádénak, mint a sűrűnek, a késői kaszálás pedig lehetővé tette a ritka csalamádé szemtermésének beéréését. Még ily a ritka csalamádéra kedvezőbb viszonyok mellett is a ritka csalamádé szárazanyaghozama csak 10%-al haladta meg a sűrűt.

Katasztrális holdanként a következő szárazanyaghozamokat arattuk a kétféle csalamádéval:

Csapadék mennyisége	Kaszálás ideje	Sűrű csalamádé	Ritka csalamádé
Normális ..	1909 aug. 25.	7402 kg.	6555 kg.
Kevés	1909 okt. 11.	5876 »	6520 »
Normális ..	1910 aug. 5.	5390 »	4997 »

A csalamádénak vetése kettős sorokban sem bizonyult előnyösebbnek a sűrű vetésnél. Két kísérlet erre nézve a következő eredményeket szolgáltatva:

Csapadék mennyisége	Kaszálás ideje	Sűrű csalamádé	Ritka csalamádé
Normális ..	1910 jul. 22.	3919 kg.	3816 kg.
Normális ..	1910 aug. 5.	5390 »	5052 »

A termelési és állatkísérletekből azt következtetjük, hogy nálunk a ritka soru csalamádé csak nagy szárazság és késői kaszálás esetében fog nagyobb nyers és emészthető tápanyaghozamot adni a sűrű csalamádénál. A várható többlet pénzértéke azonban távolról sem áll arányban azon költségtöbblettel, melyet a ritka soru csalamádé mivélése okoz. A ritka csalamádé a mivéléssel egybekötött költségtöbbleten kívül még más gazdasági hátrányokkal jár. A maximális tápanyaghozamot biztosítandó, a ritka csalamádét csak későn, szeptember végén vagy október elején kaszálhatjuk, a mi a tarló megmunkálását és az őszi vetést igen késleltetheti. Ennek a körülménynek tulajdonítható, hogy sok helyütt ritka csalamádé után valamilyen tavaszi takarmányt vagy tengerit vetnek. Ellenben őszi veteményt, nevezetesen buzát, csak korán kaszált sűrű csalamádé után vetnek számos gazdaságban, mert ez esetben még elegendő idő marad

A szabadalmazott

„JURENÁK EKE“

**szerkezete egyszerű,
kezelése könnyű,
szabályozása gyors,
kb. 50%-kal többet szánt,
kb. 30%-kal kevesebb vonóerőt igényel,
legtökéletesebb s a jövő ekéje.**

Részletes árjegyzéket szívesen küld:

„JURENÁK“ szab. ekegyár Részvénytárs., MAROSVÁSÁRHELY.

a talaj megmunkálására. Minthogy továbbá a ritka soru csalamádé savanyítása sem jár kisebb veszteségekkel mint a sűrű — miről legközelebb behatóbban lesz szó, — a csalamádé ritka soru vetését csak a szárazság elleni biztosítékának tekinthetjük. Normális viszonyok között a koránérő tengeriket 11—15 cm-re, a későn vetetteket és a későnérőket kétszer oly nagy sorsávolságba vetve fogjuk a legnagyobb nyers- és tápanyaghozamot aratni. Nem tudva azonban előre, normális lesz-e az időjárás, száraz vidéken, esetleges aszályllyal számolva, vessük csalamádétermésünknek $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{3}$ részét 40 cm. távolságra. Ez által még oly abnormális viszonyok között is, mint 1911-ben, a termésnek legalább ezt a ritkábban vetett részét mentjük meg az elpusztulástól. Nagyobb vetési sorsávolság alkalmazása nem előnyös.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. *Tárcsázás tavaszi szántás előtt.*

Egy darab földemet az ősszel nem tudtam megszántani, a télen pedig ezen keresztül-kasul jártak a szekerek az erdőbe, sőt a növénydarma is megtiporja, mert volt rajta valami gyom és mert ősszel ezen keresztül juthattak csak az erdei legelőre. T. i. az erdőhöz csak egy öl széles dűlőt vezet, melyen a gulya el nem fért. Most ha ezt a kukoriczának szánt földet meg is szántom, az már porhanyó nem lesz vetésig, azért azt gondolom, a mint a fagy enged mindjárt megtárcsáznom, így hagynám egy pár hétig s akkor előhantóval ellátott ekékkel szántanám meg. Helyes-e okoskodásom? Eredményt érek-e el?

H. G.

Kérdés. *Lóbab termelés.*

Szeretnék lóbabot termelni, kérek utasítást mily sorsávba és mily mélységre vessem agyhomoktalajban? A föld jó trágyaerőben van. Hol kaphatok csiraképes magot? Mennyi kell egy k. holdra?

K. A.

Kérdés. *A gyümölcsfák nemesítésének az ideje.*

Kérem sziveskedjenek velem közölni, hogy mikor kezdhetem el a gyümölcsfák tavaszi oltását, továbbá mikor a szemzést? Az oltóveszszők, melyeket pár hete megszedtem, kissé megfonyadtak, megránczosodtak. Nem baj ez?

B. P.

Kérdés. *A hamisított cukor felismerése.*

A porcukor gyakran alig édes, bármennyit is használok belőle. Önkéntelenül is arra kell gondolnom, hogy hamisítva van. Milyen ismerhető fel?

S. J.-né.

Felelet. *Hogyan tisztítsam meg a tönkös földemet című kérdésre.*

Mint egy szaklapban nemrég olvastam Pieper Adolf, Uvers a/R. (Németország) „Waldteufel”-féle irtógéppel a simontornyai uradalomban (Tolnamegye) igen jó eredményeket értek el a tuskóirtásnál. 50 cm. átmérőjű tuskókat az 5. számú géppel, vastagabbakat 6. számúval húzzák ki gyökerestül egy lóval. Csak annyi kézimunka kell hozzá, hogy a sodronykötelet jól rá lehessen erősíteni a tönkre. Munkában látható e gép Kisszékelyen (Tolnam.). Bővebb felvilágosítást Stiegler Viktor főerdész Simontornya nyújt. Robbantásokról mult évben a lapokban ábrákkal ellátott cikkek szóltak, most tehát csak utalunk ezekre, nem akarván ismétlésekbe bocsájtkozni.

F.

Felelet. *Luczernának és herének együttes vetése az árpával című kérdésre.*

1. Bár nem vonom kétségbe, hogy a here és

luczernának együttes vetése az árpával is sikerülhet nagyon kedvező körülmények és igen jó időjárás mellett, de a mi viszonyaink mellett annak eszközlése legalább is kockázatos. Kockázatos azért, mert míg az árpa 3—5 cm. alátakarást kíván, addig a luczerna és here legmegfelelőbb aláakása csak pár milliméter, már pedig együttes vetésnél e két különböző elhelyezését a mának meg nem adhatjuk.

Schuster Béla.

2. Tényleg lehet a luczernát vagy a lóherét a védnövényül szolgáló árpa- vagy zabbal összekeverten, tehát egyszerre is vetni, de csak lazáb, humuszdus vagy homoktalajon. Kötött, nehéz talajon azonban nem volna tanácsos nagyban alkalmazni, mert ha olyan mélyen vetjük, a minő mélységet az árpa vagy zab megkíván, bizony a luczerna, vagy here nem fog kikelni csak imitt-amott. Ezt saját tapasztalatom után állítom. A keverésnél arra kell ügyelni, hogy a 8—10 kg. luczerna, vagy heremag annyi árpába kevertessék, a mennyit szántunk 1 holdra belőle (50—60 liter lesz a legmegfelelőbb). Ügyelni kell a gép beállítására és különösen arra, hogy az apró mag ne kerüljön esomósan a garat aljában. Tehát időnként felkeverendő. Az ilyen kevert magvetésre a kanalas gép a legalkalmasabb. A korongos nem fogja egyenletesen vetni a herét az árpával. Ha tehát kérdéstevőnek homok, vagy humuszdus, nem tapadó talaja van, akkor aggodalom nélkül vetheti együtt a heremagvakat. De kötött agyagtalajon nem ajánlható.

Szücs János,

Felelet. *Levélsodródás ellen című kérdésre.*

Sokan tagadják, hogy az őszi barackfa levélsodrosodása ellen hatékony szer a konyhasó. Mivelhogy kertünkben mindenféle ajánlott és nem ajánlott szert már én kipróbáltam, végül egy ismerős urasszonyt kérdeztem meg, hogy mi az oka annak, hogy az őszi barackfáin sohasem lép fel ezen gombabetegség. Egy melence vagy weidlingba 4 liter vízben $\frac{1}{2}$ kiló sót feloldott s egy kis kézi czirokseprűvel ezen oldatot előttem a fákra és azok leveleire fecskendezte. Ott 20 évi tapasztalat szerint ez az eljárás. Nyáron megejti a pikirozást és fái mindig bőven teremnek. Ezt alkalmaztam én is. Azóta a kísérleti fáim mentesek a bajtól, míg azokon, a melyeken nem permeteztem vígan díszelgett a levélsodrosodás. A harmadik kísérleti objektumokon pedig a Kaliforniai (mészkenés) lét (kapható a Forhin-gyárban VI. Váci-ut 93.) alkalmaztam. Rügyfakadás előtt 1:3, május vége után 1:50 és június végén 1:45 arányú vizesoldatban használtam a lét s ekkor is ellillant a levélsodrosodás. Valjon a só trágya alakjában fánként $\frac{1}{2}$ kilós arányban ható-e, nem tudom még. Most 2 próbafa áll kísérlet alatt. Különben ezt Kardos Árpád (Rákosszentmihály) alkalmazta több ízben s eredményekről a legautentikusabban ő számolhat be.

B. G. F.

APRÓK.

Burgonyarothadás ellen arra törekedjünk, hogy mielőbb átválogassuk azokat s a romlottakat, vagy csak romlani kezdőket is elkülönítsük az egészségesektől. Különösen az ültetendő burgonya gondos kiválasztása ajánlatos. Azután a további rothadás meggátlása végett a rakhelyiség alját hintsük be kénporral, erre 20—30 cm. vastagon helyezzük el a burgonyát, mit behintünk ismét kénnel s azt az eljárást folytatjuk míg elkészül a rakomány vagy megtelik a pinche. 1 q burgonyára 30 gr.-ként számíthatunk. Tesék kísérletet tenni ezen eljárással.

A tőzeg ipari értékesítése. Miután a tőzeget a vele csaknem egyenlő áru barnaszén az ipari fűtés teréről már régen kiszorította, újabb időben sokféle eljárással próbálkoztak meg, hogy valamiképpen a gyakorlat igényeihez mértén kihasználják azt a szénttartalmat, amely a tőzegeben jelen van. A tőzegeből ma már nemcsak brikettet készítenek, hanem elektromos hevítés segélyével — csekély hamutartalomra törekedve — oly kokszot is állítanak elő, melynek fűtőértéke 7500 kalóriát is kitesz, melléktermékként pedig világítógázt, kátrányt, olajat is nyernek. Készítenek a tőzegeből fát, alkoholt, papírost, sőt kellemetlen szagú vizeknek szagtalanítására is felhasználják ezt az anyagot. A tőzegnek még a mezőgazdaság is hasznát veszi. Könnyen megértjük ezt, ha arra gondolunk, hogy a tőzegeben bőségesen vannak jelen az u. n. nitrifikáló baktériumok. Ezen mikroorganizmusoknak az a kiváló tulajdonságuk van, hogy nitrogént tudnak lekötöni a talaj számára. Ha a tőzeget 10% mésszel, humuszzal s valamely nitrogéntartalmú sóval összekeverjük, kitűnő műtrágyát nyerünk, mely az eddig ismert és alkalmazott nitrifikáló szereket hatásában sokszorosan felülmulja.

HIREK.

Időjárás Jásznagykunszolnokmegyében. Már három hét óta tartó száraz, hideg időjárás a tavaszi munkálat megkezdését hosszabb, nagyon is bizonytalan időre kitolta, a hótakaró nélkül állott alig kikelt, vagy csak kikelőfélben levő buzavetéseket nagyon megromlalt. Alig lehet a gyenge buzavetéseket a hosszú, száraz hideg idő után látni, a felszint teljesen leperzselt a fagy. Szántani nem lehet, mivel a föld 30 centiméter mélyen fagyos, 5—6 centiméter mélyre ható poros felszín alatt. Sokan megkezdették a fagy által még a kötött földeken és a hosszas szárazság folytán porrá vált, alól fagyos talajban — az árpa és zab vetését. Nagyon kérdéses azonban, hogy a fagyos altalajra vetett árpa és zab csirázására és kikelésére nem lesz-e a hideg altalaj hátrányos. Tudok olyan esetet, hogy hasonló körülmények közötti vetés nagyon silány, míg a későbbi igen jó termést adott. Melegebb, a talajt felengesztelő, egyelőre, míg a szántás és vetés elvégezhető nem lesz, még száraz idő volna szükséges.

A Magyar Gazdaszövetség folyó évi március hó 17-én, hétfőn d. e. 10 órakor Budapesten, a Köztelken (Üllői-ut 25.) rendes évi közgyűlést tart a következő napirenddel: 1. Elnöki megnyitó és előterjesztések. 2. Jelentés a szövetség 1912. évi működéséről. 3. 1912-iki zárszámadások bemutatása és 1913. költségvetés megállapítása. 4. Igazgató-választmány kiegészítése. 5. Alapszabályszerűen bejelentett indítványok.

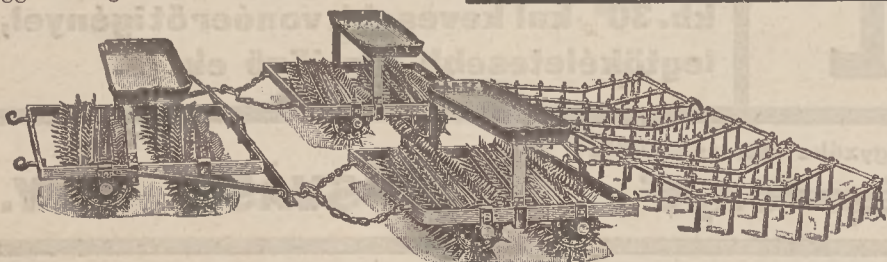
Miután a közgyűlésen a mezőgazdaságot érintő rendkívül fontos és a mostani viszonyok szülte nagyon időszerű kérdések kerülnek szónyegre, kéri a szövetség gazdátársainak feltétlen s minél tömegesebb megjelenését!

A cselédtörvény revíziója. Több vármegyei gazdasági egyesület fordult a közelmúltban az OMGE-hez azzal a kérelemmel, hogy tegye meg a kezdő lépéseket a cselédtörvény revíziója érdekében. Az OMGE a gazdaközönség részéről mindinkább megnyilvánuló ezen óhaj elől most már nem kíván elzárkózni és az egyesület tanácsa elhatározta e kényes kérdés előkészítését. Nem szorul azonban részletesebb okadatolásra, hogy tekintettel a kérdés kényes voltára, azt a legnagyobb körül-

Az őszi buza- és a tavaszi árpavetések, valamint a kapásnövények hathatós támogatására, a megcserepedett földkéreg felnyitására és a gyomnövények radikális kiirtására a legkitűnőbb és leggazdaságosabb eszköz a **szab**

Zehetmayr-féle hengerborona,

mely páratlan munkateljesítésével, anélkül, hogy magát a kulturnövényt bántaná, **a vetés egyenletes és gyors fejlődését** eredményezi és a földben rejlő nedvességet a kapillaritás megbontásával visszatartja.

Nélkülözhetetlen minden gazdaságban!

A szab. ZEHETMAYR-féle hengerborona kizárólagos gyártói:

BÄCHER RUDOLF-MELICHÁR FERENCZ

Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND**
Budapest, VI. ker., Teréz-körut 26. sz.

tekintéssel kell előkészíteni s épp úgy nem szükséges annak bővebb megokolása sem, hogy az egyesületek a gazdaközönség ezen ügyre vonatkozó kívánságairól a legrészletesebben tájékozódva kell lennie. E végből azzal a kérelemmel fordult most Rubinek Gyula igazgató az egyesület tagjaihoz, hogy a cselédtörvény revíziójára vonatkozó kívánságait közöljék az OMGE titkári hivatalával. E mellett azonban csakis azok felszólalásait fogják figyelembe venni, a kik szabatosan megjelölik a cselédtörvény azon szakaszait és rendelkezéseit, a melyek véleményük szerint módosítandók s a kik javaslatukat alaposan meg is indokolják. A javaslatok beküldési határideje 1913. évi május hónap 1-én jár le.

A Mosonvármegyei Gazdasági Egyesület Magyaróvárot március 18-án tartja évi rendes közgyűlését. A most megjelent évkönyv szerint az egyesület működése kiterjed a gazdálkodás minden ágára, úgy az állattenyésztés, mint a növénytermelés körére. Az évkönyvből megemlítjük, hogy az egyesület által Mosonvármegyében megismertett és elterjesztett lentermelés 145.912 K 50 f-t, a cukorrépatermelés 525.800 K-t, a cikóriatermelés 304 317 K-t, a három termelési ág összesen 976.029 K 50 f-t jövedelmezett a kisgazdáknak. Kiosztott az egyesület 33.326 K 66 f értékű műtrágyát, sok vetőmagot, abrakot 22.221 K 17 f értékben. Az egyesület a lótenyésztés fejlesztésére 31 drb kitűnő mént helyeztet ki a községekbe, a melyekkel 1597 drb kanca fedeztetett. Azonkívül tenyészmarhákat, sertéseket, baromfiakat osztott ki az egyesület s a népvédelem céljaira pedig tanácsadó irodát létesített. Az évkönyvet Bánvárh Sándor gazd. akad. tanár, az egyesület titkára írta, a kitől az érdeklődők ily könyvet kérhetnek.

Csikvármegyei Gazdasági Egyesülete, ugyis mint vármegyei mezőgazdasági bizottság február 25-én Fejér Sándor alispán vezetésével ülést tartott. Elhatározatott, hogy az apaállatok minőségének másodfokú elbírálási jogát a vármegye alispánja mint a vármegyei mezőgazdasági bizottság elnöke a melléje rendelt állami szakközlegnek s a gazdasági egyesület igazgató választmánya tagjai közül esetről-esetre kiküldendő tagokkal gyakorolja. E bizottságba erre az évre a gazdasági egyesület elnöke, titkára, továbbá Vitályos György, Révész Gyula és Keresztes Antal kiküldettek. A marosvásárhelyi, aradi, brassói, kolozsvári és szegedi kamaráknak a Maros folyó szabályozása és hajózhatóvá tétele dolgában a képviselőházhoz terjesztett feliratára nézve kimondotta az igazgató választmány, hogy azt a legmelegebben pártolja s annak érdekében hasonló fölterjesztést intéz. Az OMGE megkeresése folytán a szövetség végrehajtó bizottságába Mikó Bálint, Kiss Ernő, Lázár Miklós és Péterfi Tamás küldettek ki. A gazdasági egyesületek intenzív és egységes működésének biztosítása érdekében az OMGE által készített alapszabály mintatervezet T. Nagy Imre elnöklésével, Fejér Antal dr., Kiss Ernő, Vitályos György, Balogh Ferencz és Tompos János igazgatóválasztmányi tagokból alakított bizottságnak

tanulmányozás és a legközelebbi választmányi ülés elé terjesztendő javaslatléttel végett kiadott. Az év tavaszán kiosztandó takarmánymag megrendelése, valamint az évi közgyűlés idejének és tárgysorozatának me. állapítása az elnökségre bízott.

A Sárosmegyei Gazdasági Egyesület Piller Kálmán elnöklésével tartott igazgató választmányi üléséből üdvözlő iratott küldött Ghillányi Imre bárónak. Üdvözölte a választmány Szmrecsányi Lajos egri érseket titkos tanácsossá és Kazy József földművelésügyi államtitkárt is báróvá történt kinevezéséért. Ezután Lukovich Aladár ügyvezető titkár tett jelentést a honvédelgenység részére rendezett gazdasági tanfolyam sikeréről, mire kimondták, hogy az évi tenyészbikavásárt március 18-án Eperjesen tartják. Foglalkoztak a pinzgai tehének és bikák törzskönyvelésének kérdésével s örömmel vették tudomásul, hogy legutóbb ismét hat új állatbiztosító szövetkezet alakult a vármegyében. Több kisebb ügy elintézése után megállapították a jutalmazásra fölterjesztendő cselédek és munkások névsorát, majd az OMGE által megküldött egységes működési tervet véleményezésére négytagú bizottságot küldöttek ki.

A Hajdumegyei Gazdasági Egyesület ez idén a szokottnál nagyobb áldozattal járul ahhoz, hogy különösen a falusi kisgazdák tudását és látókörét egy-egy népies előadás segítségével bővítse. Közelebről azon fáradozik az egyesület vezetősége, hogy a többtermelést áhító kisgazdáknak a műtrágyázás iránti érdeklődést és bizalmat fölkeltsse. E célból, illetve a műtrágyázás szükségességének és jövedelmezőségének megértetése céljából szakelőadásokat tartott az egyesület a vármegye összes községeiben.

Czukorrépat termelő gazdák gyűlése Érsekújvárott. A nyítramegyei cukorrépa termelők most tartották szövetségi alakuló gyűlésüket Érsekújvárott. A gyűlésen Mezey Gyula ismertette a cukorrépa-kérdésnek lényeges részeit, a termelők élénk helyeslése mellett okolván meg a tömörülés égető szükségét. Helyeslés mellett ismertette azokat a módokat és követelményeket, melyek szerint a termelőknek el kell járniok, hogy szervezkedésük eredményes legyen. Javaslatára kimondták a megyei szövetség megalakulását, mely megmarad a Nyugatmagyarországi Czukorrépatermelők Szövetségének keretében. Elfogadta ezután a nagygyűlés a Sándorházy Lajos titkár által előterjesztett alapszabálytervezetet s a végrehajtó bizottság ideiglenes vezetésével Czobor Bélát bízták meg. A vidéki körzeteket cukorgyáranként a végrehajtó-bizottság fogja szervezni s azok a szövetségnek helyi szervei lesznek. A szövetségi szabályok megszégyesése esetére kiszabott pönalét és a költségvetés módozatát egyhangulag elfogadták s így remélik, hogy a tömörülés eredménnyel fog járni.

A répatermelés redukálása Csehországban. Prágából jelentik, hogy a répatermelők és cukorgyárosok közötti surlódásnak az lett a következtése, hogy az idén kisebb a répatermelés, mint tavaly volt. Kétséget nem szenved

hogy a répatermelés redukálása alkalmas eszköz a répaértékesítés megjavítására, de leghathatósabb eszköz a szervezkedés.

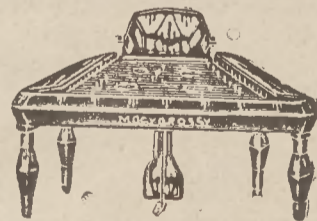
Az állami uradalmak termése. Hírekelt a tőzsdén, hogy a földművelésügyi minisztérium a nemrégiben tartott versenytárgyaláson nem fogadta el az állami uradalmak termésére beadott árajánlatokat, mert kicsinynek találta. A valóság ebből a hírből annyi, hogy csak a 11.000 métermázsa mezőhegyesi buzára beadott ajánlatot nem fogadták el, mert mint vetőmag s gazdáknál sokkal jobban értékesíthető.

Szikes talajok termővé tétele. Csaba és Gyula között van egy nagyobb terület, melyen eddig még fűszál sem zöldelt, annyira ellepte a vadszik. A földművelésügyi minisztérium közel egy évtizede bérbevette e területet, hogy tudományos kísérletekkel a vadszik termővé tételének módjait megállapítsák. A szikes területen öntöző művet létesítettek és különféle talajjavítással a területen szénát termeltek. A kísérleteket a m. kir. növénytermelési állomás végezte. Ujabbban mint Csabáról jelentik, a földművelésügyi miniszter megbízásából Zlinszky Elek miniszteri o. tanácsos, Illés Zoltán kir. mérnök, Katona Béla műszaki tanácsos és Rösler Károly, az országos növénytermelési kísérleti állomás vezetője, nézték meg e területet, mely tíz évi igen nehéz talajjavítási munka után már a mult évben katasztrális holdankint közel 33 métermázsa szénatermést adott. Az összjövedelem a kiküldött megállapítás szerint 23.595 korona 67 fillér volt, a mi holdankint 132 korona 67 fillért tesz ki. A rétet háromszor öntözték. Az egész vizelborítás 40 centiméter vastagságot tett ki s a szivattyúzásra elfogyasztott áram mennyiség 11060 kilowatt volt. Katasztrális holdankint az egyszeri megöntözés 2 korona 67 fillérbe került. A műtrágyázási kísérleteket a mult évben is végezték és kitűnt a thomassalak és a superfoszfát trágyázásnak jövedelmező volta. Jövőre a műtrágyázással fognak kísérletezni.

A lentermelés előmozdítása érdekében a földművelésügyi miniszter elrendelte, hogy a komáromi, nagytanyi, csurgói, székelykereszturi, érsekújvári, nagylaki, kinorai és bodrogperbenyiki lengyárak a rost céljából termelendő lenmagot a termelőknek hordónkint szolgáltatassák ki. Egy termelő legfőlegb 40 hordó lenmagot kaphat a földművelésügyi miniszter tárczája terhére. A beszerzési ár igazolása után a miniszter hordónkint 10 koronát vállal. Ezáltal a gyárak az önköltségi, esetleg beszerzési áránál hordónkint 10 koronával olcsóbban tartoznak kiadni a szükséges lenmagot. Egy hordónál kisebb mennyiséget kilogrammonkint 35 f. kedvezményes áron fogják a kisgazdáknak kiszolgáltatni a népies lentermelés előmozdítására. A mennyiben ezt a kedvezményes áru lenmagot a kisgazdák beszerezni kívánják, forduljanak a

CZIMBALOM

legújabb szabadalmazott acélszerkezettel, melynek hangja, hangtartása csodásan jön ki bizonyult, részletfizetésre is kaphatók. — Gramfonok kiváló művészlemezekkel, hegedők, fuvolák, harmoniumok stb. — Számos kintitetés, aranyórmek stb. a jó munkáért. A modern szektaköré pedál, acélszerkezetek stb. feltalálójá. Árjegyzéket kívánatra ingyen küld.

Mogyoróssy Gyula

Hír. szab. hangszergyár Budapest, VI. (II.), Rákóczi-ut 71.

SALVATOR

kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

vese- és hólyagbajoknál, kösvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatása. Természetes vásmentes savanyuvíz.

Rapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

SCHULTES ÁGOST

Szinye-Lipóczi Salvatorforrás-vállalat Budapest, V. Rudolf-rakpart 8.

Elmaradt szántások pótlására, valamint az őszi szántásoknak tavaszi megmunkálására legegyszerűbb talajmivelő-készlet a

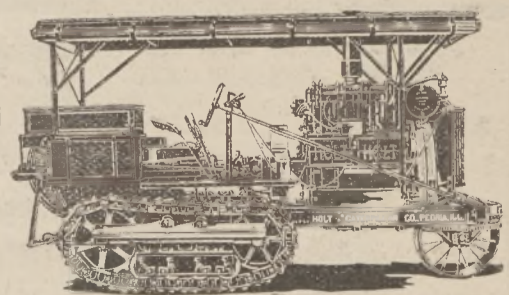
CATERPILLAR tractor

3 darab kétsoros tárcsásboronával egyesítve

mely ily összeállításban közel 10 méter fogási szélességgel dolgozik és naponta legalább 80 holdat készít elő vetés alá oly finoman elaprózott porhanyó minőségben, mint a kerti föld.

A Caterpillar az egyetlen vontatógép, mely kifagyott, átázott lágy téli barázdákon haladni képes és a talajt még félannyira sem nyomja meg, mint a lovak vagy ökrök patái.

Holt Caterpillar Company vezérképviselője, Budapest, V., Hold-u. 15.

munkácsi, marosvásárhelyi, vagy zsolnai miniszteri kirendeltségekhez, a vagy Füredy Lajos (Budapest, VIII., Szűz-utca 7.) kendertermelési szaktanárhoz.

A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete Bernáth Béla országgyűlési képviselő elnöklésével tartott igazgatóválasztmányi ülésen dr. Drucker Jenő ismertette a boreczet-gyártás silány helyzetét Magyarországon és szükségesnek jelezte, hogy törvényes intézkedésekkel ezt a teljesen parlagon heverő mezőgazdasági ipart ismét talpra állítsák. Többek hozzájárulása után a végleges határozathozatalt későbbre halasztották. Ezután a Németországban még mindig nagyon elterjedt magyar édesborok ügyével foglalkoztak és elhatározták, hogy sürgős felirathat fogják kérni a földművelésügyi kormánytól, hogy lépjen közbe a fenti néven szereplő boroknak német árlapokról való levétele érdekében. A mezőgazdaság vámpolitikai központba Bernáth Bélát és Drucker Jenőt delegálták s végül elvben kimondták, hogy az Országos Magyar Kertészeti Egyesület által Budapesen ősszel tartandó országos gyümölcskiállítás és vásár rendezésében résztvesznek.

Népszerű kertészeti előadás Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület pénteken, február 26-án este hat órakor a kir. magyar tudományegyetem bölcsészeti nagy előadótermében (Muzeum-körut, Trefort-kert, Gólyavár) előadást tartott. Előadó Safáry János gazdasági intéző volt, a ki az amerikai kerteket vetített képek kíséretében ismertette. Itt megjegyezzük, hogy a hirdett kertészeti előadások sorrendjében változás történt, a mennyiben március 7-én Takács Sándor helyett Kardos Árpád szerkesztő előadást tartott a magyarországi parkokról.

Kedvezményes áru nemesített tengeri. A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület a vármegye tengeri termelésének részbeni fellendítése céljából mindazon tagjainak, a ki nemesített bányai tengeri vetőmagot óhajt termelni, q-kénti 28 korona árához az összrendelések nagyságához képest métermázsanként 30-45%-al hozzájárul, a miért is a ki ezen tengeri vetőmagból beszerezni óhajt, abbéli szándékát a tengerimag mennyiségének feltüntetésével (a mely 500 kgrnál több nem lehet) nevezett egyesületnél folyó évi március hó 20-ig jelentse be.

Tizezer cséplőgép. Rendkívül érdekesnek ígérkezik a Tattersalli mezőgazdasági gépkészítéson a Magyar kir. államvasutak gépgyára vezérigazgatójának kiállítása, melyen egyéb modern gazdasági gépeken és eszközökön kívül látható lesz a Magyar kir. államvasutak gépgyarában már 1879. évben készült még ma is használható állapotban lévő 1. számú cséplőgép, a mely még az elmúlt cséplési idényben is működésben volt Hajós József pusztaszentiváni gazdaságában, valamint a 10000. számú államgépgyári, legújabb rendszerű golyóscsapágyas cséplőgép is, a mely ez évben került ki az államvasutak gépgyarából. Az 1. számú, tehát 33 évig használatban volt cséplőgép kifogástalan használhatósága és a 10000-ik államgépgyári cséplőgépen látható kitűnő szerkezeti újítások, bizonyosságot szolgáltatnak arról, hogy a Magyar Kir. Államvasutak gépgyárának gyártmányai a világ összes szakmabeli gyárainak készítményei mellett is az első helyek egyikét foglalják el.

Állatápolás. Azon czégek közt, a melyek lósportezzikkek és állatgyógyászati készítmények előállításával és forgalomba hozatalával foglalkoznak, kétségtelenül az első helyet Kwizda Ferencz János czég Korneuburgban foglalja el. Ezen jóhírnevű üzlet 1853 óta arra törekedik, hogy a lóápolás és lósport terén csak a legjobb

készítményeket hozza forgalomba. Kivánatra mindenkinek ingyen és bérmentve küldi meg szép képes árjegyzékét, melyben a sportkedvelő nem egy gyakorlati újítást fog ismét találni.

NYILTÉR.

(E rovatban közöltékért a szerkesztőség nem vállal felelősséget).

Nyilatkozat.

A „Mezőgazdasági Szemle“ f. évi márciusi számában Kornauth és Köck aláírással egy cikk jelent meg, a mely — úgy látszik — válasz akar lenni, az én, ugyancsak a „M. Sz.“-ben megjelent „Végző a burgonya vitában“ czimű dolgozatomra. Azt hiszem, teljesen helyesen járok el, ha afféle indulatos támadásokra, mint a milyen a Kornauth és a Köck cikkei, egyáltalában nem reagálok, mert hiszen én nyíltan és világosan bebizonyítottam, a mit állítottam, ék pedig mindenről irnak, csak arról nem, a mivel én foglalkozom. Mint idézett cikkem végén is megírtam, állírá-aimat bármikor hajlandó vagyok megvédelmezni és ha bárki is azokat az állításaimat, a melyeket idézett cikkem végén pontosan összefoglaltam, megtámadja, helyt állok, de arra nem vagyok kapható, hogy mert mások kerteknek és vácaskodnak és a vitába minden áron ide nem tartozó dolgokat vonnak bele, én is helytelen utakon vezettessem magam.

Dr. Rapaiacs Raymund.

„Csak igen rövid ideig üzembem volt 1912. évben szállított, kifogástalan állapotban lévő Máv. gépgyári **8-10 lóerejű lokomobil fa- és széntüzelésre, 10 légkörnyomásra berendezve, 36“ 930 mm. dobszélességű golyóscsapágyas cséplőgép,** majdnem teljesen új gépek, kedvező ár és fizetési feltételek mellett eladó.

Érdeklődések „kitűnő vétel“ jellege alatt a kiadóhivatalba kéretnek.“

Kereskedelem, tőzsde.

S Z E S Z.

A szeszüzletben e héten a forgalom dacára az élénk kínálatnak, kielégítő volt és a szeszárak azonnali szállításra és zárlatra olcsóbb árban zárulnak. Elkelt **finomított szesz adózva 206.—207.—** koronáig, adózatlanul 67-68 kor-ig, míg ellenben vidékekről és másodkézből olcsóbb ajánlatok voltak. Egyes hordók adózva 1-2 kor. drágább árban kelttek.

Denaturált szesz hordóval együtt kötésre 52 kor-ig kelt. Tartányárú olcsóbb árban talált vevőre.

Mezőgazdasági szeszárak részéről kontingens nyersszesz fix árban 53.50-54.— koronáig volt ajánlva, míg ellenben jegyzésen alól kevés üzlet létesült.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 60.50-61.50 kor.

Budapesti zárlatárak nagyban:

Finomított szesz adózva	206.—207.— K
Finomított szesz adózatlan	67.—68.—
Élesztőszesz adózva	—
Élesztőszesz adózatlan	—
Nyersszesz adózva	204.—204.50
Denaturált szesz	52.—52.25

Kicsinyben az ár 1-2 kor. drágább.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester utca, 1913. március 7-én. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a »Gazdasági Lapok« részére.) Felhozott a szokott községekben 210 szekér réti széna, 22 szekér muhar, 11 szekér zsupszalma, 32 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér egyéb takarmány (luczerna és zabosbüköny stb.), 200 zsák szecska.

A forgalom élénk.

Arak q-ként fillérben a következők:

Régi széna I. r. 900-1000, réti széna II. r. 660-860, réti széna csomagolása 500-540, muhar 880-1100, zsupszalma 400-500, alomszalma 300-400 takarmányszalma —, tengeriszár —

egyéb takarmány —, zabos-büköny 960-1100, lóhere —, luczerna —, köles —, sarju 000-000 szalmaszecska 440-480, Összes kocsiszám 285. Összes súly 342.000 kilogramm.

Napijelentés a gabonatőzsdéről.

— 1913. március 9. —

Gyenge kínálat és mérsékelt kereslet mellett készbuzában lanya volt az irányzat és a forgalomba került 10.000 mm. 5 fillérig olcsóbban kelet. Rozs változatlan, zab csendes, tengeri tartott maradt.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 79 kg. 23.60 K, 150 mm. 79 kg. 23.50 K, 200 mm. 79 kg. 23.50 K, 1000 mm. 78.5 kg. 23.50 K, 1500 mm. 78.5 kg. 23.50 K, 200 mm. 78.5 kg. 23.40 K, 200 mm. 78 kg. 22.90 K, 200 mm. 78 kg. 23.15 K, felsőtiszai, 400 mm. 79 kg. 23.— K, 100 mm. 77 kg. 22.80 K.

Fehérmegyei: 100 mm. 79 kg. 23.25 K, 200 mm. 78 kg. 23.15 K.

Felsőmagyarországi: 100 mm. 79 kg. 23.30 K, 150 mm. 79 kg. 23.20 K, 200 mm. 79 kg. 23.20 K, 1000 mm. 78.5 kg. 23.50 K, 1200 mm. 78.5 kg. 23.50 K.

Pestvidéki: 100 mm. 79 kg. 23.35 K.

Rozs. 100 mm. 19.— K, kppar, 300 mm. 19.50 K, kppar.

T. árpa. 100 mm. 16.90 K.

Az árak 100 kilogrammonként koronákban értendők.

(Déli zárlat.)

Buza 1913. áprilisra	23.02 K
Rozs áprilisra	19.46
Zab áprilisra	19.56
Tengeri 1913. májusra	14.98

L I S Z T.

A Lajza s a Király-malom részvénytársaság jegyzősei.

Dara (griz) —, 0. sz. királyliszt 34.20, 1. sz. lángliszt 33.60, 2. sz. lángliszt 33.00, 3. sz. zsemlyeliszt (külns.) 32.40, 4. sz. zsemlyeliszt 31.80, 5. sz. kenyérliszt, feh. 31.20, 6. sz. kenyérliszt 30.40, 7. sz. kenyérliszt, közép 31.20, rozsliszt I. 30.40, rozsliszt II. 28.40, rozsliszt III. 29.00, korpa, finom 18.40, korpa, durva 14.00 K mm. Tengerliszt —28—28, tengerikása —30—32 kg. K.

Készáru-tőzsde 1913. március 9-én.

Fajta	Hektoliterenkénti súly kilogrammban	100 kilogramm készpénz ára Budapeston		100 kilogramm készpénz ára Budapeston	
		Kor-tól	Kor-ig	Kor-tól	Kor-ig
Buza:					
Tiszavidéki	75	—	—	79	22.85
"	76	22.—	22.30	80	22.95
"	77	22.15	22.50	81	22.95
"	78	22.35	22.85	82	—
Fehérmegyei	75	—	—	79	22.60
"	76	21.90	22.20	80	22.75
"	77	22.—	22.35	81	22.75
"	78	22.20	22.65	82	—
Postvidéki	75	—	—	79	22.70
"	76	21.85	22.25	80	22.85
"	77	21.95	22.40	81	22.85
"	78	22.25	22.75	82	—
Bánsági	75	—	—	79	—
"	76	21.95	22.25	80	—
"	77	22.—	22.60	81	—
"	78	22.45	22.90	82	—
Bácskai	75	—	—	79	—
"	76	21.95	22.30	80	—
"	77	22.05	22.50	81	—
"	78	22.35	22.80	82	—
Rozs elsőrendű új					19.35
középmínőségű (új)					19.15
Árpa takarmányárú elsőrendű					18.20
másodrendű					—
Köles					21.50
Zab elsőrendű (új)					20.60
középmínőségű (új)					18.50
Tengeri belöldi új					19.10
román v. bolgár					19.50
Repceféköszta					—

Laptulajdonos és főszerkesztő: **ORDÓDY LÁSZLÓ.**

Felelős szerkesztő: **BUZZI F. GEZA.**

Társaszerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN.**

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI

szabadalmazott

SCHMIDT mérnökdoktor hírneves füstös-tulhevitőjével

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitő rendszert úgy teljesítő-képesség, mint tartósság tekintetében messze felülmúlnak és lényegesen kevesebb szénert fogyasztanak.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel szolgál:

KEMNA J. BUDAPEST, VI., Váci-körut 51. szám.

Sürgőnyezim: **Kemna, Budapest.**
Telefon 81-21. Telefon 81-21.

**Nagy hasznot hoz,
ha önműködő itatókat
rendeztet be istállóiban**

**CHVOJKA F. cégnél
PRELOUC 102. (Csehország).**

FARKAS-féle
**„REFORM“
melegágy-
:: ablak ::**

vaskeretben, kicserélhető fa-
lécezzel, **minden eddigit
felülmul.**

Javítást sohasem igényel.
Számos elismerő levél.

FARKAS és TÁRSÁ vasszerke-
zeti gyár,
BUDAPEST, VI, LEHEL-UTCZA 8.

Eredeti gyári árban beszerezhető
MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉNÉL
BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCZA 31.

**Mezőgazdák
mentsétek meg marháitokat**

a **csonttörékenység** és **csontlágylástól**,
mely a rossz takarmány folytán fenyegeti a marha-
állományt, azzal, hogy kellő időben

Barthel-féle takarmánymeszet

adaolunk égetett vagy praézipiált állapotban, 38-
42% phosphorsav tartalom jóállása mellett. — Napi
néhány deka elegendő ezen bajok megelőzésére.

Oktatás ingyen. Árak a legolcsóbbak.

Michael Barthel & Comp.
Wien, X., Siccardsburggasse 44.

10 napig díjtalan próbahasználatra

Nem kell többé idegenektől tanácsot kérnie!

Jövedelmezőbb

Házához Adunk Szak-
tanárt, Állatorvost =
Ellenőrt, Iparost, Becslőt,
Ügyvédet és Titkárt =

Több mint 8000 Gaz-
daságban Páratlan =
Eredményes Alkalmaz-
ták Megszokott Ered-
mény a Jövedelem =
20% os Emelkedése.

Mezőgazdaságot!

Termeljen Többet Kevesebb Befektetéssel. Takarmányozzon Olcsób-
ban. Javítsa Fel Talaját. Gyógyítsa Önállóan Beteg Állatait!

Dolgozzon olcsóbb üzemben, új haszonvételekkel, képzetesebb munkásokkal. Készítsen =
mindent házilag. Kétszerezze meg termőerőit. Találjon jobb piacot terményeinek. Ne =
hagyja magát megrövidíteni vásárlásnál, biztosításnál, becslésnél. Ne szoruljon állatorvosra,
iparosra, ügyvédre, ügynökre, becslőre. Tanuljon meg önállóan intézni peres és közigazgatási ügye-
ket, szerződéseket, kalkulációt, könyvvizetést. Kísérlelje meg 10 napig kipróbálni a Mezőgazdasági
Lexicont. Ezer és ezer előnyös fogást, eljárási módot, hasznos és nyereséges útmutatást tanul meg.
Kipróbálás után csak akkor tartsa meg a Lexicont ha hasznát veszi.

Az OMGE kezdeményezésére alkotott
egyetemes gazdasági tanácsadó, a

**Mezőgazdasági
Lexicon**

már a második tökéletesített és
bővített kiadásban jelent meg =

Megalkották:
Dr. Szilassy István, Aróloppl Hugó
országgy. képviselők, az Omge titkárai
Dr. Bezerédj Alajos, Angyal Dezső
földbírók, kir. tanácsos
és számos gazdasági tanácsos jeles szakférfi.

Két kötet

Bejelentés 1320 oldal

Képesé tesszük:

az összes kártevők ellen leghamarább s a legkisebb vesző-
dással védekezni, jövedelmezőbbben tenyészteni állatait,
tejgazdasága hozamát megkétszerezni, szántóföldjét, rétjét,
szőlőjét, kertészetét stb. olcsóbban, több haszonnal művelni,
földjének talaját feljavítani, termőképességét tartósabbá tenni,
Önállóan építkezni, vásárlást, számadást, becslést stb. ellenőrizni

*szóval összes haszonvételeit sokkal - de
aránytalanul sokkal
jövedelmezőbbé tenni.*

Aláírni!

Kívágni!

GRILL KÁROLY könyvkiadóvállalatának

Budapesten, IV., Veres Pálné-utca 3.

Megengedem, hogy 10 napig díjtalan próbahasználatra vételkötelezettség nél-
kül megküldje a Mezőgazdasági Lexicont. Csak akkor tartom meg, ha
jónak találom. Ez esetben az 50 koronás vételért havi 2 koronás, vagy
1/3 évi hat koronás részletben törlesztem. Fizetési és illetőségi hely Buda-
pest. Mulasztás a részletfizetést kedvezményt megszünteti. Késspénz-
fizetésnél 10% engedmény.

Név és állás

Pontos cím

Borítékba tenni.

Beküldeni!

Amortizálható 2 év alatt! = 5000 útmutatás 530 képpel

Módjában van =
díjtalanul meggyőződni.
Vágja ki a baloldali lévő
„Bejelentés” és küldje be.
Megkapja 10 napig próba
használatra a Lexicont.
Csak akkor tartja meg
ha meg van elégedve.
50 korona vételárát
csak 1/2-2 év alatt
kell amortizálnia
havi 2-3, vagy 1/4 évi 6-8
koronás részletekben.

Gyümölcsfacsemeték,

sétányfák, díszcserjék, tülevelűek, ker-
tesnövények, boggyógyümölcsűek stb.

SZŐLŐOLTVÁNYOK

(elsőrendű árú) európai és amerikai
sima es gyökéres vesszők. Oktató
diszárjegyzék kívánatra ingyen. —

FISCHER és Társai

friskolák és szőlőoltványtelepek

MINDENMŰ NYOMTATVÁNYOKHOZ
SZÉP ÉS TISZTA MIVITELBEN

PONTOSAN ÉS OLCSÓN

KÉSZIT

KOBLINGER GYULA

PHOTOCINKOGRAFIAI MŰINTÉZETE

BUDAPEST

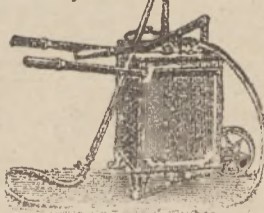
VII. CSENCERI UT. 22.

VIDÉKI MEGRENDELESEK IS PONTOSAN
ESZKÖZÖLTETNEK.

A Heller-féle

„KING”

gyorsmeszelő
és fertőtlenítő
gép, az ecset-
munka 20-szo-
rosát teljesíti.

Gyártok azonkívül:

Legnagyobb megtakarítás
időben,
pénzben
és anyagban!

A „King” kiváló gyors-
meszelő- és fertőtlenítő-
gép sokoldalú használható-
sága miatt **egy mező-
gazdaságban sem
nélkülözhető.** A szi-
vattyuk teljesen tömör
sárgarézből készülnek, ja-
vítások majdnem teljesen
kizártak. „King” tömlőve-
zetékekkel **többet teljesít,
mint 20 ember ecset-
tel** és mindentféle állvá-
nyozást és előmunkálatot
feleslegessé tesz. Ezen gép
egy nap alatt kifizetődik

PITTORE ÉS TRIUMPH
nevű gyorsmeszelőt is.

Meszelőm szivattyúi azonnal kicserélhető
golyós szelepekkel vannak ellátva, tehát
nincsen eldugulás, nincsen piszkálás. Me-
szelőm ára (teljes felszereléssel és gyümölcsfák per-
metezésére alkalmas két- vagy háromágú (szóróval)
60 koronától 320 koronáig.

IG. HELLER BÉCS, II., Prater
Schrotzbergstrasse 1.
Kérjenek leírást. Képviselők kerestetnek

Vetőmag-eladási hirdetemény.

A mezőhegyesi m. kir. ménesbirtokról, a míg a készlet tart, gazdáik részére eladásra kerül:

VAURIAC takarmányrépamag	métermázsánként 130 kor. árban
OBENDORFI	" " 130 " "
MOHARMAG	" " 24 " "
KÖLESMAG	" " 24 " "
TAVASZI BORSÓ	" " 28 " "
BALTACIMMAG (nem hőmozott)	" " 60 " "
ÁRVAROZSNOK	" " 100 " "
KEVERTFÜMAG	" " 100 " "

Az árak helyt Mezőhegyes vasuti állomásra állitva zsák nélkül értendők. A megrendelt vetőmag vételára előzetesen a ménesbirtok pénztárához, a szállításhoz szükséges zsákok elegendő számban a ménesbirtok igazgatósága czimére Mezőhegyesre, bérmentve küldendők be. Mezőhegyes, 1913. évi márczius hó.

A m. kir. állami ménesbirtok Igazgatósága.

Sorfák utak mellé.

Kanadai és pyramis (jegénye) nyár, ákác, vadgesztenye, szlavoniai tölgy, suhángok 2-5-5 m. magas, fiatal, egészséges, simakérgű példányok kaphatók:

Főherczegi erdőgondnokság

Tökös puszta,

u. p. Belye, Baranya megye.

HIRDETMÉNY.

Ezennel közhirrre tétetik, hogy a Magyar Kir. Szabadalmazott Osztályorsjáték (XXXI. sorsjáték) 6. osztályának huzásai f. évi márczius hó 26-tól április hó 24-ig tartatnak meg, még pedig a következő napokon:

márczius: 26, 27, 28, 29, 31, április: 2, 3, 4, 7, 8, 10, 12, 14, 15, 17, 19, 24-én.

A huzások a négy első napon 1/2 órákor, a többi napokon 9 órákor kezdődnek és a magyar királyi ellenőrző hatóság és kir. közigazgató jelenlétében nyilvánosan történnek a M. kir. szab. Osztályorsjáték huzási termében. A sorsjegyeknek a 6. osztályra való megújítása a játékterv szerint, minden igény különbeni elvesztésének terhe alatt, 1913. évi márczius hó 19-ig eszközözendő.

Budapest, 1912. évi márczius hó 9-én.

Magyar Királyi Szabadalm. Osztályorsjáték Igazgatósága.

Tolnay.

Hazay.

Államilag ólomzárolt, szavatolt, magyar származású lóheremagot

jutányosan ajánlunk. — Köztudomásu, hogy minden ország éghajlatának saját **termésű** magja **vetőmagnak** a legjobban felel meg. Ez idén legtöbbszörre **idegen származású ólomzárolt lóheremagvak** kerülnek piacra. ajánlatos a szükségletet nálunk **minél hamarabb** fedezni, mert készleteink rohamosan apadnak és későbbre alig fog maradni. — Mintázott ajánlattal azonnal szolgálunk

KLEIN JÓZSEF és TESTVÉRE
KOLOZSVÁR és MAROSVÁSÁRHELY.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alakult 1900-ban.

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám a.

Biztosítási alap: Alapítványok kormány hozzájárulásával 2.488,780⁰⁰—, tartalékok 2.819,596²⁵, összesen: 5.308,376²⁵ korona. 1901. évi felesleg 90,349[—], 1902. évi felesleg 59,782²⁶, 1903. évi felesleg 109,331⁷³, 1904. évi felesleg 72,438²³, 1905. évi felesleg 61,730⁶⁰, 1906. évi felesleg 39,243⁶⁵, 1907. évi felesleg 41,877³², 1908. évi felesleg 81,088⁷⁶, 1909. évi felesleg 106,589⁶⁴, 1910. évi felesleg 120,164³⁸, 1911. évi felesleg 148,378¹⁶ korona.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére, különféle módok szerint. Az üzletredményben a biztosított tagok díjarány kban részstínek és az 1901. évi üzletfeleslegből ugy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi üzletfeleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2 százalékos díjvisszatérítést részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adják fel biztosításukat, 5 százalék engedményben részesültek. Az 1907., 1908., 1909. valamint 1910. évi üzletfelesleggel pedig tartalékainkat gyarapítottuk. Az 1911. évben a jégkár ellen biztosított tagjaink, akik akár egy, akár több évre jégkár ellen nála biztosítottak és 1912. évben ismét a szövetkezetnél fognak biztosítani, tíz százalék díjvisszatérítést ad. 1911. év végén a tartalékok 2.819,596²⁵ koronára rúgnak. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül, vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a „GONDVISELÉS” Országos Központi Segélyzo Társulat úján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi behetések ellenében 1000 koronáig terjedő leánykiszáztási (önállósítási) segélybiztosítások eszközöltemek. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helyi csoportok szervezhetők jólékonyeztetű működéssel. Tájékoztatót készséggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX., Erkel-utca 20.

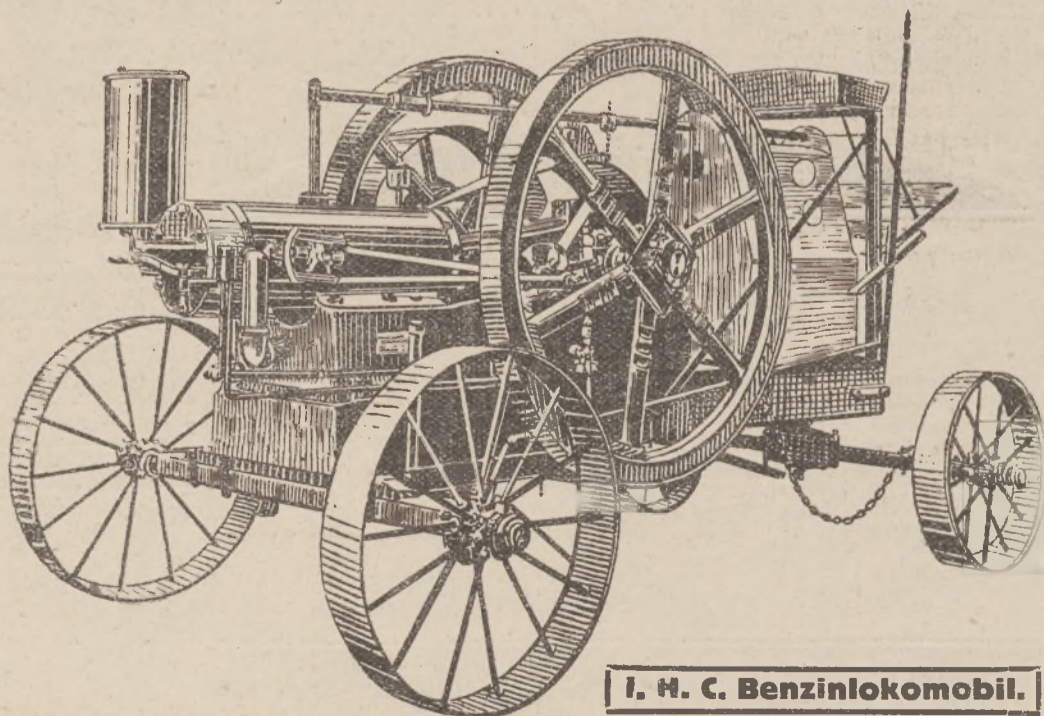
I. H. C. BENZINMOTOROK

1-25 eff-lóerővel **stabil** felállításra lokomobilok és **magánjáró benzinlokomobilok**, mint **takarománykészítő, vízszivattyuzó és cséplőmotorok** rohamosan terjednek, mert **üzemük a legegyszerűbb, legbiztosabb és legolcsóbb**. Gazdasági célokra csakis az eredeti I. H. C. benzinmotor felel meg, mert kezelését az egyszerű béres is elsajátítja.

INTERNATIONAL HARVESTER Co. OF AMERICA

Budapest, V. kerület, Váci-ut 98. szám.

Képes árjegyzéket kívánatra díjmentesen küldünk.

I. H. C. Benzinlokomobil.

ÓVÁRI

ÉS SUBSTANTIA

bőtermő, sokáig eltartható, legczukordusabb

takarmányrépamagvak

ezen kiváló tulajdonságaiért meghonosította
CSERHÁTI tanár. 1910-ben Dr. WEINZIERL, a
bécsi magvizsgáló állomás főnöke összehasonlító
kísérleteiben megállapította, hogy

100 mm. cukor	5 holdon	2300 mm.	Óvári
	4·3 „	1247 „	Substantia
	14·2 „	5254 „	Eckendorfi

répában termelhető. Tehát Óváriból 3000 mm.-val,
Substantiából 4000 mm.-val kevesebb vizet kell
hiába fuvaroznunk, a mikor 100 mm. cukrot
tartalmazó répát szállítunk haza és 9—10 holddal
kevesebb területet művelnünk, mintha a régeb-
ben divatos répát termelnők.

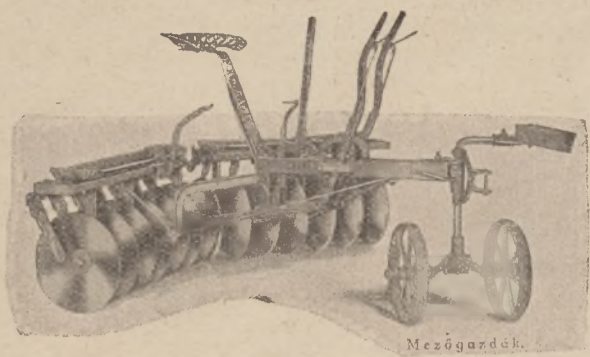
Bükkönymag, Lóbab, Járóborsó

(utóbbi ősszel és tavasszal egyenlő sikerrel vethető zöldtakarmánynak és magnak).

Gróf

TELEKI ARVÉD

drassói uradalmában, u. p. KONCZA.

A DEERE-féle TÁRCSÁSBORONA

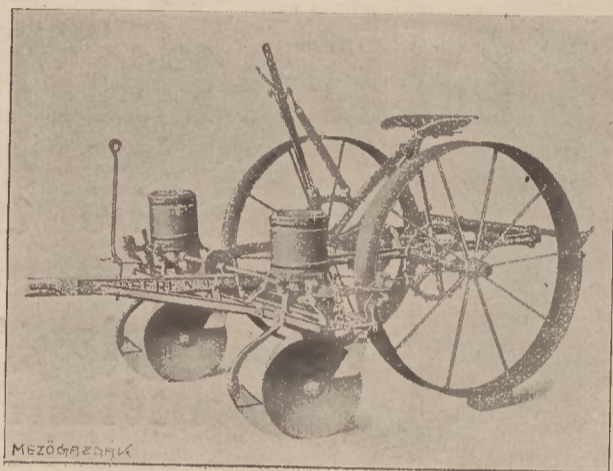
világhírű, valamennyi tárcsásborona között a legmodernebb és legerősebb szerkezetű. ∴ ∴

A DEERE-GÉPEK magyarországi vezérképviselője:

**MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE BUDAPEST, V.,
Alkotmány-u. 29.**

A DEERE-féle tengeriültető

csoroszlyás és tárcsás kivitelben készül, a legegyszerűsebben ültet és a legtökéletesebb szerkezetű.

16852. számhoz.

Állateladási hirdetés.

A m. kir. teréziánumi alapítvány bátaszéki uradalmának bérbeadása következtében az uradalom tulajdonát képező állatállományból

1913. évi márczius havában nyilvános szóbeli árverés útján eladásra kerülnek hidegvérű lovak, faj magyar szarvasmarha, vöröstarka tinók és merinó rambouillet juhok.

Az árverés a következő napokon tartatik meg és mindenkor reggel 9 órakor kezdődik.

1. Márczius hó 27-én Csikómajorban

ardeni mén (2 db), muraközi csikó (63 db), 2 és 1 éves tarka tinó (164 db), 1 éves tarka bika (49 db).

2. márczius hó 28-án Orbó-pusztán

magyar bika (öreg 3, 2 és 1 éves, összesen 46 db), magyar tehén és üsző (236 db) öreg és 2 éves anyajuh (258 db) ürük (420) db.

3. márczius hó 29-én Óberek-pusztán

4, 3, 2 és 1 éves magyar tinó (111 db), öreg, 2 és 1 éves anyajuh (1197 db) öreg, 3 és 2 éves kos (114 db), 2 és 1 éves ürük (257 db), a lovak, szarvasmarhák és kosok darabonként, míg az anyajuhok és ürük kisebb-nagyobb csoportokban kerülnek eladásra, a kikiáltási áron aluli ajánlatok el nem fogadtatnak.

A vételár azonnal készpénzben fizetendő.

Az eladott állatok a vételár lefizetése után vevők tulajdonába mennek át és az eladó uradalom értük semmiféle további szavatosságot nem vállal, megengedi azonban, hogy azok az árverést követő 48 órán át vevők költségére és veszélyére az uradalom területén tartassanak.

Bővebb felvilágosítást az alulírott miniszterium IX. ügyosztálya (Báthory-utca 12. sz.) és a bátaszéki uradalmi tisztség ad.

Budapesten, 1913 január hó 31-én.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium.

Uj és egyszer használt zsákok, ponyvák, kölcsön és eladás. Lópokrócok, manilla aratógép kévekötözők

kartellen kívül.

Távirat:
NAGELA.

NAGEL ADOLF Budapest, Arany János-utca 10.

Telefon:
35-92.

Földhaszonbérleti hirdetmény.

A pécsi székeskáptalannak Baranya és Verőcze vármegyékben; Kemse, Piskó, Kisszentmárton, Hirics, Vejti, Luzsok, Moslavina és Viljevo községek határaitban egy összefüggő birtoktestet képező, következő mezőgazdasági birtokai: u. m.:

Kelemenliget pta mintegy 1980 kat. h.
Darócihalma pta " 742 " "
Zehi pta " 1860 " "
összesen ca. 4582 kat. h.

Esetleg ettől különálló, Baranya és Somogy vármegyékben; Bogdása és Dráva-Keresztur községekben fekvő, két tagból álló gazdaságai: u. m.

Köröcsönye pta mintegy 1196 kat. h.
Vörösi pta " 610 " "
összesen mintegy: 1806 kat. h.

1913. évi november hó 1-től 1931. évi október hó 31-ig vagyis tizennyolcz évre terjedő időtartamra haszonbérbe adatnak.

Írásbeli zárt ajánlatok az urad. Kormányzósághoz, Pécs, Káptalan-u. 6. sz. 1913. évi április hó 15-ig küldendők be. Később beérkező ajánlatok tekintetbe nem vétetnek. Az ajánlatokban nem a holdankénti, hanem az egész birtoktestre begírt évi haszonbér számokkal és betűkkel is kiírandó.

Az ajánlattal egyidejűleg az előbbi birtoktestre 30.000 K, az utóbbira 10.000 K bánatpénz is, készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban, fenti címre beküldendő. A részletes feltételek az urad. közp. számtartóságától, Pécs, Megye-u. 16. sz. megtudhatók.

A versenytárgyaláson résztvenni szándékozók figyelmeztetnek, hogy ajánlatuk csak akkor fog tárgyalatni, ha egy, két tanu előtt aláírt és csatolandó külön nyilatkozatban kijelentik, hogy az általuk ismert feltételek összes pontjainak magukat mindenben alávetik.

Az urad. kormányzóság fentartja magának a beérkezett ajánlatok felett szabad elhatározási jogát.

A bérheadandó birtokokat megtekinteni óhajtóknak, levélbeli megkeresésre; a Dráva-Sztára-Zaláta áilomásra, a zehii urad. intézőség, u. p. Zaláta, a Kákics megállóhelyre, a Köröcsönyi urad. intézőség, u. p. Baranya-Sellye, küld kocsit.

Pécs, 1913 február hó 22.

A pécsi káptalani uradalom kormányzósága.

Csorvási tengeri vetőmag eladás

az 1911. évi termésből feltétlenül megbízható csiraképességgel.

E tengerifésleg az alföldi viszonyok között az 1912. évben is szeptember végén törhető volt és Magyaróváron is beért október 6-ra, a mint ezt Gyárfás József a „Köztelek” f. évi 3-ik számában közli.

Továbbá kapható több ezer darab erőteljes 3-6 éves átüteltet

akézesemete:

I. oszt. 2-3 m. magas e z r e 250 korona
II. " 2 " " " 200 " "
III. " 2 " " " 150 " "

Előjegyzéseket előre elfogad és tengeriből mintát küld Gróf WENCKHEIM HENRIK kiskoru örökösai uradalma, CSORVÁS, Békés megye. Pósta, telefon és vasútállomás.

I. ószerszám, butor és kasszák,

kézikazották uj és használt, továbbá 100 pár díszlőszerszám, mell- és kumet, ezüst- és aranydíszítéssel, mindenféle munkaszerszámok, gazdasági pokróczok, lótarakók, régi és uj eszköpyegek, halinacsizmak, zöld munkászubbonyok, mindenféle uniformisok, livrék, férfi-, női- és gyermeknyergék, legyverek, régi és uj kardok, revolverek, másolópresek, gyeplőszárak, bandage-ok és mindenféle hasonló szerzőszámok olesobban, mint bérhol kaphatók. Egész berendezések, szállodák és kávéházak részére. Teljes lakásberendezések a legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelig.

WIEN, IX, TRÖDLERHALLE 105.

Szállítok utánvétel mellett. — A meg nem felelők kicseréltetnek. A cs. kir. államtisztviselők szállítója. Kérem ügyelni a 105. számra.

ELADÓ.

Saját telepemem termelt nagymennyiségű szőlő- ojtvány riparia portalis és monticola alanyon, u. m. ezerjő, mézes, szlanka, fehér és piros kövidinka, többféle muskotály és sasza csemetefajok, továbbá sima és gyökeres vadvessző, ugyszintén sima és gyökeres hazai vessző nálam kapható. Venni szándékozók azokat nálam megtekinthetik. Ojtványaim az idén szépen sikerültek, szép hajtással és dus gyökézzel bírnak.

FRANK BERNÁT TAPOLCZA, (FÓTÉR.)

Kivonat MICHL ISTVÁN tatatóvárosi immunis mintaszőlőtelepe árjegyzékéből:

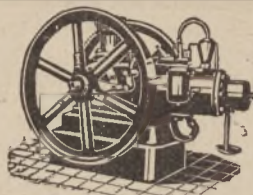
Készlet gyökeres 500.000. Telefon: 47. sz. interurbán. Árjegyzék kívánatra bárkinek küldetik bérmentve! Sima-készlet 2 1/2 millió.

A szőlőfaj neve	2 éves gyökeres		Sima		A szőlőfaj neve	2 éves gyökeres		Sima		A szőlőfaj neve	2 éves gyökeres		Sima							
	száza	ezre	száza	ezre		száza	ezre	száza	ezre		száza	ezre	száza	ezre	száza	ezre				
	korona	korona		korona		korona	korona		korona		korona	korona		korona						
BORFAJ:																				
Burgundi ... fehér	6.-	50.-	1.60	12.-	Merlott ... fekete	—	—	1.20	6.-	Musc. Hamburg ... fekete	10.-	80.-	3.50	30.-						
Erdei (fehér Bakar) ...	6.-	50.-	1.20	9.-	Nagyburgundi ...	6.-	50.-	1.20	8.-	" Madersfield court ...	10.-	80.-	3.-	25.-						
Erdélyi Leányka ...	—	—	1.60	15.-	Oportó ...	6.-	50.-	1.20	8.-	Calabriai ... fehér	10.-	80.-	2.50	20.-						
Ezerjő 1 éves ...	4.-	38.-	1.-	7.-	Oihelló ...	—	—	1.20	7.-	Csabagyöngye ...	25.-	200	6.-	40.-						
Fehér Bogdányi dinka ...	5.-	—	1.40	12.-	Vegyes borfaj ...	5.-	40.-	1.-	4.-	Damaskusi ...	8.-	70.-	2.50	20.-						
Furmint ...	6.-	—	1.40	10.-	CSEMEGEFAJ:															
Izsáki sárfehér ...	—	—	1.80	14.-	Chass. blanc, croquant fehér	7.-	60.-	1.20	9.-	Ezredéves emlék ...	10.-	80.-	2.50	20.-						
Járdovány ...	—	—	1.40	12.-	" Fontainebleau ...	8.-	70.-	2.-	12.-	Ferdinand Lesseps ...	10.-	—	3.50	30.-						
Mézes fehér ...	6.-	50.-	1.20	9.-	" Gama Drome ...	8.-	70.-	2.-	16.-	Genuai óriás ...	10.-	—	2.50	20.-						
Mirkovácsi ...	—	—	1.60	12.-	" musc. de Nantes ...	8.-	70.-	2.-	16.-	Kecskecsecs ...	7.-	60.-	2.-	16.-						
Mustos ...	—	—	1.20	8.-	" Napoleon ...	8.-	70.-	2.-	16.-	Kossuth Lajos ...	—	—	3.-	20.-						
Olasz rizling ...	6.-	50.-	1.-	5.-	" Vibert ...	8.-	70.-	2.-	12.-	Madelaine angevine ...	7.-	60.-	1.50	9.-						
Pozsonyi fehér 1 éves	5.-	40.-	1.60	12.-	" Fontain. rose ... piros	8.-	70.-	2.20	18.-	" royal ...	—	—	2.-	15.-						
Rajnai Rizling ...	6.-	50.-	1.40	10.-	" rouge ...	7.-	60.-	2.-	16.-	Malaga ...	10.-	80.-	3.-	25.-						
Rakk ...	—	—	1.40	10.-	" Imperial rouge ...	8.-	70.-	2.-	16.-	Melinet (homok királya) ...	8.-	70.-	3.-	25.-						
Sauwignon ...	—	—	1.40	10.-	" Negropont ...	8.-	70.-	2.-	16.-	Passatutti ...	7.-	60.-	1.60	10.-						
Szerémi zöld ...	5.-	45.-	1.40	9.-	" Ronsard ...	8.-	70.-	2.-	16.-	Precoce de Malingre ...	—	—	1.60	12.-						
Szlankamenka ...	7.-	60.-	1.40	10.-	" Tokaj angevine ...	8.-	70.-	2.20	18.-	Szemendriai ...	10.-	—	2.-	16.-						
Zöld Sylváni ...	6.-	50.-	1.50	12.-	" rouge croquant ...	7.-	60.-	1.20	9.-	Kecskecsecs ...	6.-	60.-	2.50	20.-						
Bogdányi dinka ... piros	—	—	1.60	12.-	Muscat Alexander ... fehér	7.-	60.-	1.40	10.-	Malaga rosea ...	8.-	70.-	3.-	24.-						
Kovidinka ...	6.-	50.-	1.-	8.-	" cand a ...	10.-	—	4.-	30.-	Malakoff Usum ...	—	—	3.50	30.-						
Szlankamenka ...	—	—	1.60	10.-	" croquant ...	8.-	70.-	2.-	15.-	Rosa minna di Vacca ...	8.-	70.-	2.50	20.-						
Tramini ...	—	—	1.60	12.-	" dr. Rob. Hogg. ...	10.-	—	3.-	25.-	Dodrelábi ... fekete	—	—	2.-	16.-						
Veltelini ...	5.-	45.-	1.20	7.-	" Lunel ...	7.-	60.-	1.60	12.-	Izabella ...	—	—	1.60	12.-						
Alicante bouchet ... fekete	—	—	1.20	8.-	" Ottonel ...	7.-	60.-	2.-	14.-	Malaga kék ...	—	—	3.-	25.-						
Aramon ...	—	—	1.20	8.-	" Pansée ...	10.-	—	3.50	30.-	Ökörszem ...	—	—	2.-	16.-						
Carbenet ...	—	—	1.20	6.-	Musc. di Corail ... piros	8.-	70.-	3.-	24.-	Vegy. csemege exquisit fajok ...	8.-	70.-	3.-	20.-						
Kadarka némes ...	—	—	1.20	6.-	" frontignon rouge ...	8.-	70.-	2.-	16.-	" kiváló jó ...	6.-	50.-	2.-	12.-						
										" chasselas tajok ...	6.-	50.-	1.40	9.-						
										Rip, Portális I. oszt. ...	5.-	40.-	2.50	20.-						

MEGJEGYZÉS. Mindazon küldeményeket, melyek a 60.900. sz. miniszteri rendeletnek meg nem felelnek, kötelezem magam legott saját költségemem visszahozatni s a megrendelő által kifizetett összeget megtéríteni. Fenti árak csomagolás nélkül értendők, melyért csupán saját kiadásaimat számítom fel. A vesszők fajtiszták, szokványminőségűek, peronoszpora, oidium és jégverésmentesek, őszi szedésűek. Megrendeléshez 1/3 előleget kérek. — Telepem: Bécsben, Budapestben, Prágában, Szegeden, Párisban, Pozsonyban, Ostendében elsőrendű érmet és Ostendében még királyi kitüntetést „koronás arany érdemkeresztet” nyert. — Több ezer elismerőlevél tanuskodik, — többek közt Ófelsége, állami, főhercegi és temérdek uradalmi telepekről is — a pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról.

„CLIMAX“ nyersolajmotor Pénzt takarít meg!!

Legolcsóbb, legbiztosabb üzemű. — Versenyképes árak. — Elsőrangú minőség. — Több 100 referenzia.

KÉRJEN AJÁNLATOT.

BACHRICH és TÁRSA

Betéti társaság

Budapest, V/v., Váci-körút 59.
Telefonszám: 71-01. □□ Sürgőnczim: „CLIMAX“

680 kilogramm tiszta buzaszem

volt az eredmény, midőn egy 550 keresztből álló buzaszalmát, mely már egy közönséges dobkosárral ellett csépelve, szab. betétsínes géppel szakértő bizottság előtt utáncsépeltettünk.

Pénzt, időt és munkát takarítanak meg a STERN-féle szabad. dobkosár-betétléczzel.

Kérdésközlésre ingyen és bérmentve nyújt felvilágosítást:

BARDOS és BRACHFELD BUDAPEST, VI., Gyár-utca 5

Tenyészbikavásár.

A vas megyei gazdasági egyesület

f. évi április hó 2-án

Szombathelyen, az állatvásártéren reggel 9 órától kezdődőleg

bikavásárt tart,

mely vásáron csak a kiküldött bizottság által előzetesen már megvizsgált részben tisztavérű, részben felvér simmenthali bikák kerülnek eladásra.

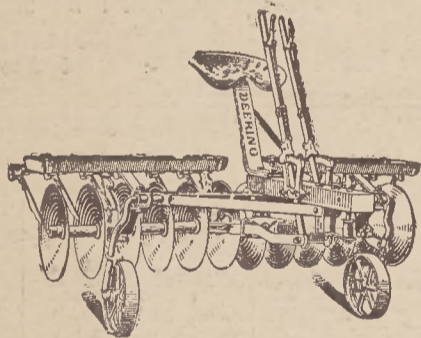
Felvilágosítással bárkinek szívesen szolgál a

vasvármegyei gazdasági egyesület titkári hivatala Szombathelyen.

PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépüzletében

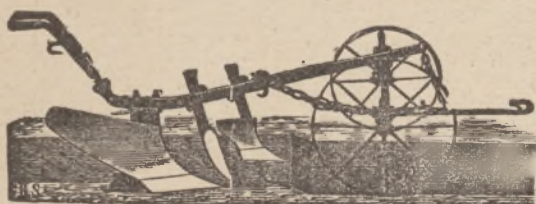
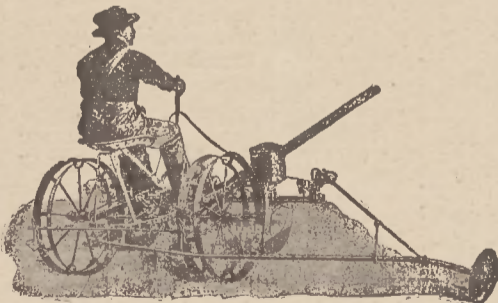
Budapest, V. ker., Váci-körút 52. sz.

Nagy választékban előnyös árakon kaphatók: lényeges javításokkal ellátott DEERING féle eredeti amerikai

tárçasboronák és amerikai DEERING-féle benzinmotorok, eredeti „WESTFALIA” műtrágyaszórógépek,

Valódi „SACK”-féle ekék, vetőgépek, boronák, „DEERING”-féle kukoriczültető gép, valamint különféle szőlőmívelési eszközök

Valódi SACK-féle aczéleke.

„APOLLÓ” meszelő és permetezőgépek, szalmakötélfonógépek, legkitűnőbb szecska-

vágó- és répavágógépek, takarmánygyorsfűlesztők, „OHIO” tengeriszártépőgépek, amerikai darálógépek és mindenféle egyéb legelsőrendű gazdasági gépek és eszközök.

„Lucullus” sertéstakarmány

alkatrészei: **marhavér és buzatakaromány-liszt.** Elsőrendű **hus- és csontképző-takarmány**, protein tartalma 20—22%. Rendkívüli nagy hus-, csont- és zsírképző hatása folytán a mellette etetett többi **takarmány sokkal gazdagosabban értékesül.** Számos bel- és külföldi nagy tenyésztőknél és nagyhizlalóknál jó sikerrel kipróbálva. Kimerítő felvilágosítással készséggel és díjtalanul szolgál a

budapesti FATTINGER ÉS TÁRSA R.-T.

takarmánygyár vezérképviselői

Lemberger, Schön és Szász

Bauer B. Gyula

szertész-hizlálók, Baja.

sertésbizományos, Budapest, VIII., Bezerédy-u. 10.

796—913.

VERSENYTÁRGYALÁSI HIRDETMÉNY.

Az alólírott felügyelőség hatásköréhez tartozó, Tordaaranyos vármegyében fekvő alsódetrehemi birtokon (vasutállomás: Aranyosgyéres) 10 db magyar ökör, Szilágymegyében a krasznahídvégi birtokon (vasutállomás: Sarmaság) 10 db magyar ökör, 2 db magyar tinó; Alsófehérmegyében a magyarigényi birtokon (vasutállomás: Sárd-magyarigen) 4 db magyar ökör, a Tordaaranyos vármegyében gerendkeresztúri birtokon (vasutállomás: Marosludas) 12 db magyar ökör, 8 db tinó és 1 db üsző; a Hunyad vármegyében fekvő alsófarkadini birtokon (vasutállomás: Hátszeg) 5 db tarka, 8 db magyar ökör és 4 db tarka tehén; a Hunyad vármegyében fekvő maroslymosi birtokon (vasutállomás: Déva) 4 db magyar ökör, 6 db tarka ökör és 7 db tehén; összesen 81 db javított szarvasmarha eladása iránt **márczius hó 20-án délelőtt 11 órakor** a felügyelőség hivatalos helyiségeiben zárt írásbeli ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

Felhívtnak ennél fogva mindazok, kik a fenti állatokat megvásárolni kívánják, hogy az ivenként egy (1) koronás bélyeggel és 10% bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a jelzett idő előtt az alólírott felügyelőséghez annál is inkább nyújtsák be, mert szóbeli, távirati és utóajánlatok figyelembe vételét nem fogják.

A részletes eladási feltételek a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők úgy a Felügyelőségnél, mint a birtokok kezelősegeinél, vagy kívánatra a Felügyelőség által az érdeklődőknek meg is küldetnek.

Ajánlattevő köteles ajánlatában kijelenteni, hogy a részletes feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti.

Kolozsvár, 1913. évi február hó 19-én.

M. Kir. Telepítési elügyelőség.
(Bocskai-tér 1. szám.)

Szőlőbirtokosok

különös figyelmébe!
Ha Forhinnal permetez,
Rézkénpporral poroz és
Bagollal öli a szőlőmolyt:

I - SZOR kevesebb a gond,
II - SZOR kevesebb a munka,
III - SZOR kevesebb a munkabér!

mert a **FORHIN**
FORHIN

a sokszorta megjavított bordói keverék és számtalan köszönő- és elismerő-levél tanúsága szerint mindenütt a **legnagyobb meglepedéssel** használják. A-nak nincs üledéke, vízbe dova azonnal oldódik és **biztosan pusztítja a perenoszpórákat**; egy kéz anyag, főalkatrésze rézgalicz, tapadóképessége oly nagy, hogy bármely harmatnál permetezhet vele, használata óriási **munka- és pénz-megtakarítást** jelent, mert az anyag teljesen kész!

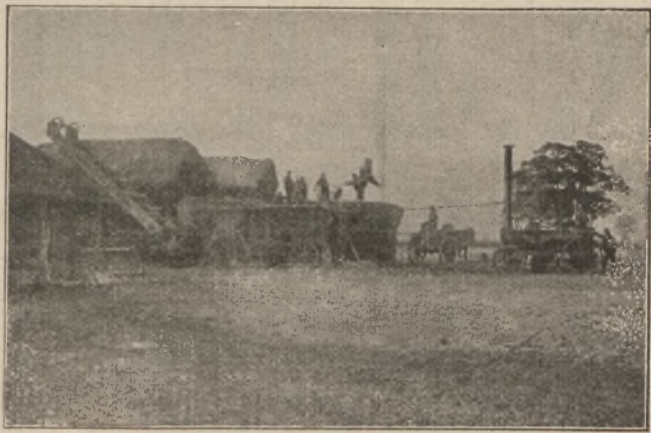
Gyümölcskertészek

használjanak saját érdekükben **Californiai lét**, a gyümölcsrovarok elleni védekezésre **rovarenyvet** minden kártékony rovar lekötésére, **rovarfogó övet** az összes kártékony rovarok elfogására, **Lauril Karbolineumot** a rovarok elleni téli védekezésre. **Lauril oltóviaszt** az oltványok nemesítésére, **Ichneumint** a zsenge virágok permetezésére, **Nicotin Quassiativonatot** fajsoklák permetezésére, **Topomort** mezei egerek pusztítására. **Pampilt** rovarok és darazsak elfogására. Tessék mindezen czikkekről **kimerítő leírást és használati utasítást** kérni, melyet **ingyen és bérmentve** küld az összes érdeklődőknek a

FORHIN szőlőpermetezési a ny a g g y á r
Budapest, VI., Váci-ut 93. p.,
valamint az összes vidéki képviselői.

GARRETT RICHARD AND SONS LEISTON

(Angolország).
Alapítva 1778-ban.

Telitett és tulhevitett gőzlokomobilok és félstabilgépek mint a jelenkor legmegbízhatóbb és leggazdaságosabb üzemgépeli mezőgazdasági és ipari czélokra.

Complet cséplőgarnitúrák. Gőzteherautomobilok, gőzutomozdonyok: ipartelepek és vállalkozók elengedhetetlen szállító eszközei

Uti gőzhengerlők

csekély átalakítással traktorként hajtóerőnek is alkalmazhatók.

Mac Laren egy- és kétrendszerű gőzekék.

Vezér-
képviselőt

Fleischl Samu

czég, BUDAPEST, V. kerület
Nádor-utca 28. szám. I. em.

Szivesen szolgálunk felvilágosítással és árajánlattal. Díjtalan mérnöki kiküldetés.

A magy. kir. földmivelésügyi miniszterium megvizsgálásából az állami szőlőtelep által kipróbált

KOCHILLIN

szőlőmoly- és gyümölcsféregirtó-anyag

bizonyult a legjobbnak az eddig ismert összes anyagok között. A szőlő virágzása idején egyszeri használat után minden pete, hernyó, lepke és báb elpusztul. A szőlőmoly és gyümölcsféreg ellen a legolcsóbb és leghatékonyabb anyag. Ára kg.-ként 4 korona. Minden kilogramm 25 liter vízben feloldandó, ekkora mennyiség 400 négyszögöl szőlő bepermetezésére elegendő. Ha a fűrtöket bögrékbe mártogatjuk vagy az anyaggal ecseteljük, úgy két kilogramm egy kat. hold szőlőre elegendő. Hatása elmaradhatatlan, gyümölcsre, emberre ártalmatlan. Megrendelhető az ár előzetes beküldése vagy utánvétel mellett a **Tóth-féle Kochillin szőlőmoly- és gyümölcsféregirtó-anyaggyár** közp. irodájában, **Budapest, VI., Eötvös-u. 14.**

Részletes használati utasítás minden csomagban; számtalan elismerő levelet tartalmazó prospektussal díjmentesen szolgálunk. Visszontelárusítókat keresünk.

Substantia répamag

Óvári répamag,

Bükkönymag,

Őszi borsó,

Lóbab,

Gr. Teleki Arvéd

drassói uradalmában,

posta: **Koncza.**

Amerikából direkte importált **PLYMOUTHOK** fajtisza, kiváló szép ivadékaire és keltetőjásaira előjegyzést elfogad **KOVACS ÖDÖN** bel- és külföldön többszörösen kitüntetett plymouth tenyésztete. A tojások ára tucatonként (15 db.) Május végéig bezárólag 16 korona, azontul 10 korona osomagolással együtt. Az állatok darabja 20 koronától feljebb minőség és fejlettség szerint. Megrendelések **Budapest, Városmajor-utca 30** szám alá intézendők.

P. T.

Földbirtokosok és uradalmak szives figyelmébe!

Valódi

Muraközi

hidegvérű (nóri) 4-5 éves 15-16 markos

igás lovak, 2-3 éves

tenyészkanca, hasas kanca, 2-3 éves

tenyészmenek

nóri, ugyszintén elválasztott csikók beszerezhetők, jelenleg olcsón közvetítése által. Czímem:

Hoffmann Lipót

Iőügynöksége

CSÁKTORNYA, (Muraköz.)

Eredeti „Hanna“ vetőárpát

a párisi kiállításon „Grand Prix“-vel kitüntetve, megvételre ajánja **Kubicek**

Ferencz földbirtokos, Cellechovitz

Prossnitz mellett **Morvaországban.**

Önműködő növénypermetező

vadrepce, vadmustár és más gyom kiirtására, valamint répa és burgonya permetezésére gyári áron alul szállít!

G. HELLER

Bécs, II/8. Schrotzbergstrasse Nr. 1.

akác, gledicsia

Besztercei szilva, kajszin-baraczk.

oított gyümölcsfát, vadonczot, akác és gledicsiát 100.000 számra képes küldeni.

Unghváry László faiskolája Czegled.

VALÓ-

di francia különlegeségek (gummi és halhólyag, ugyszintén összes női óvszerek) F. Berguerand fils leghíresebb párisi gyárostól legelőnyösebben beszerezhetők

Polgár Sándornál BUDAPEST,

VII., Erzsébet-körút 50. Részletes képes árjegyzék ingyen.

Ezen hirdetés beküldése esetén 15% engedmény. Kivágatott a „Gazdasági Lapok“-ból

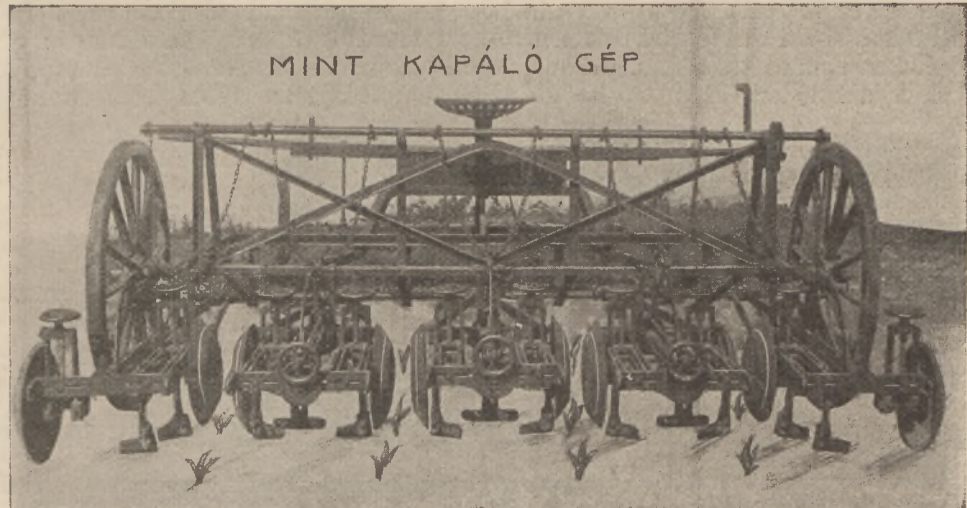
Szabad. Egyetemes „QUADRAT“ tengeriművelő.

A 3, esetleg 4-soros gép 65, 70, 75 cm. fészektávolságra -es fészket váj, betakar.

Egészen új, tökéletes növényvédelmet eredményező rendszer szerint kapál és végül extirpál is.

Egyedüli e czélra szolgáló eszköz, melynek kezelése egyszerű.

Általa minden irányban pontos -es fészkekrend létesíthető és aránylag csekély vonóerőt igényel.

Szilárd szerkezet mellett minden irányban állítható.

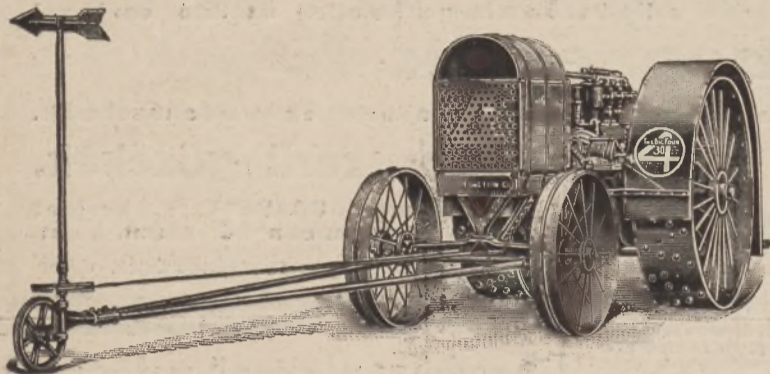
Munkája minden tekintetben biztosan szabályozható.

Megrendelhető

DEBRECZENI LAJOS és TÁRSA czégnél NAGYVÁRADON.

Kivánatra prospektus bérmentve.

THE „BIG FOUR” TRAKTOROK

világhírű amerikai motoros szántó- és egyetemes mezőgazdasági vontatógépek.

Az Emerson-Brantingham Implement Company, Amerika legnagyobb mezőgazdasági gépgyára, évi 5000 „Big Four” traktor gyártására berendezkedve, a t. gazdaközönség óhajára 1913. évben már **három különböző nagyságu traktort** hoz a világpiacra.

**35—40 HP. } mind a három nagyság 3-féle menetsebesség-
50—60 HP. } gel van felszerelve, úgy hogy a menetsebesség-
70—85 HP. } get pillanatnyilag lehet változtatni.**

KISBÉRI M. KIR. ÁLLAMI MÉNESBIRTOK IGAZGATÓSÁGA.

Tekintetes

Központi Kereskedelmi és Iparbank Részvénytársaságnak

Budapest, V., Váci-körút 26.

Mult évi november hó 26-án kelt b. megkeresésére értesitem, hogy a mult év május havában a t. részvénytársaság közvetítésével vásárolt „The Big Four” Tractorból és „John Deere” ekéből álló szántókészlet **hozzátűzött várakozásunknak teljesen megfelelt, munkájával úgy a szántásnál, mint a vontatásnál meglegedésünket érdemelte ki**, minek bizonyosságul szolgáljanak az alábbi adatok. 86 szántási munkanap alatt átlag dolgozott naponként 11 órát, 6—8” mélyen megszántott fogasolással összesen 1059.10 kat. holdat, vagyis naponként 12.31 kat. holdat, óránként 1.08 kat. holdat. 11 vontatási munkanap alatt átlag dolgozott naponként 8 órát, vontatott összesen 1 és fél km. távolságra 5030 q rópát, vagyis naponként behordott 457 q-át. **Vizet fogyasztott naponként 10—15 literet.** Benzint fogyasztott 6—8”-es szántásnál kat. holdanként 11.85 kgot. Vontatásnál naponként 143.40 kgot. Kenőanyagot kat. holdanként 1.64 kgot, naponként 19 kilogrammot. Úgy a szántást, mint vontatást 1 gépész és 1 eke kezelő cseléd végezte. Szántott a legváltozatosabb talajnemeken és terepeken, száraz és nedves talajban. Legkifogástalansággal, illetve igen jó munkát végzett kevésbé kötött agyagalajon és sík felületen, de köligyűtő szántott erősen kötött agyagon, ugyszintén homokon, lejtős és dombos terepen, mindenesetben sok függ a gépész és eke vezető ügyességétől. **A gép gyorsabb mozgásu lévén az igánál,**

ekéje tehát alaposabban porhanyit, sőt az utána akasztott boronával, a mellett, hogy munkateljesítményét növeli, kiszáradás előtt szétapítja a rögöt. Munkateljesítményét, már a fentebb felsorolt adatok igazolják, ez ugyan széles határok között mozog a szerint, milyen talajon és terepen működik, könnyű talajon és hosszabb táblákon naponként 16 kat. holdat is szántott egyidejű fogasolással s viszont erősebb földön és rövidebb táblákon 8—10 kat. holdat. Eltekintve az igás fogattal szembeni lényeges megtakarítástól, nem lehet mellékes azon körülmény sem, hogy a gazda a mal nehéz cselédviszonyok közt 2 emberrel végezheti 10—12 ember munkáját. A gépet ha a szükség úgy hozza magával hajthatja éjjel-nappal, az emberek fárasztó munkát nem végeznek, a gépész jóformán csak a fordulóknál kormányozza a gépet, mert kormánykészüléke teljesen önműködő eg vezetit azt a nélkül, hogy a gép a legcsekélyebbet is kitérjen a megkívánt iránytól. Az ekekezelő az eke vázán áll vagy ül, honnan az ekék munkáját kell csak ellenőriznie s fordulóknál kiemelni, illetve beereszteni. Hogy üzembavar fordult elő, azt nem lehet tagadni, de remélni lehet, ha a kezdet nehézségein túl leszünk a gépészünk a kellő jártasságot megszerzi, az lényegesen redukálódni fog. **Ruisz s. k. kir. jószágigazgató.**

Sürgönyözim: CENTRÁLIS.

KÖZPONTI KERESKEDELMI ÉS IPARBANK R.-T., BUDAPEST, V., Váci-körút 26.

TELEFON: 86—97.

9983/1913. számhoz.

Földhaszonbérleti hirdetés.

A Silisai Szent Jakabról címzett Lakócsai apátság Somogy és részben Verőcze vármegyében fekvő következő mezőgazdasági birtokai:

Lakócsa, Potony és Tótujfalu község határában fekvő I. Potony-gazdaság 1569 $\frac{28}{1600}$ hold

Lakócsai község határában fekvő II. Kálmán majori 526 $\frac{859}{1600}$ hold.

Lakócsa, Szentborbás, Tótujfalu, Detkovác, és Gáciste községek határában fekvő III.

Krancivecai gazdaság 2029 $\frac{832}{1600}$ hold.

1913. évi okt. 1-től, 1925. évi szept. 30-áig, vagyis tizenkét évre terjedő időtartamra leendő haszonbérbeadása iránt, az alulirt miniszterium IX. ügyosztályában (Hold-uteza 16. sz. III. emelet 44. ajtó)

1913. évi április hó 15. napján déli 12 órakor zárt ajánlatu nyilvános versenytárgyalás fog tartatni.

Az ajánlatok minden birtoktestre külön-külön teendők, de pályázni egy személynek több birtoktestre vagy valamennyire is lehet, valamint hogy pályázhatnak többen, tehát földbérlet szövethasználatok is egy-egy birtokra.

Az 1—1 koronás bélyeggel ellátott, lepecsételt ajánlatok az alantirt miniszterium segédhivatalának főigazgatójánál **legkésőbb 1913. évi április hó 15-én délelőtt 11 óráig benyújtandók.** A borítékon jelendő: »Ajánlat a i birtoktest bérletére.« Az ajánlatban nem a holdankinti, hanem az egész birtokra beígért évi haszonbér számokkal és betűkkel kiírandó.

Az ajánlatok csak akkor tárgyalatnak, ha a kiszolgáltattott ajánlati minta perrendszerűleg, két tanu előttemzésével van aláírva.

Bánatpénzü a potonyi gazdaság után 6400, a Kálmán majori gazdaság után 2000 és a Krancivecai gazdaság után 8000 korona készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban bármelyik állami (adóhivatali) pénztárnál teendő le és az arról szóló letéti nyugta az ajánlatokhoz csatolandó. Elkésve érkezett, kellőleg ki nem állított vagy fel nem szerelt ajánlatok, valamint az utóajánlatok figyelembe vételre nem számíthatnak. A kik gyámság vagy gondnokság alatt állanak, ugyszintén olyanok, a kik a kir. közalapokkal szemben tartozásban vannak, vagy bármely czimen perben állanak, a versenyből kizáratnak.

A részletes versenytárgyalási feltételek, nemkülönben az ajánlati minták a vallás és közokt. miniszterium IX. ügyosztályában a segédhivatali főigazgatónál Budapesten, valamint a lakócsi uradalom Tisztóságánál Lakócsán, a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Budapesten, 1913. évi február hóban.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium.